ЖІНОЧИЙ СВІТ

БЕРЕЗЕНЬ 1951

ЧИСЛО 3.

Пані О. Стебницька, голова ЦУ ОУК, передає квіти пані О. Кисілевській.

ЖІНОЧИЙ СВІТ

Рік II. січень—лютий, 1951. Ч. 1—2.

Видає Організація Українок Канади ім. Ольги Басарабової.
Редагує редакційна колеґія.
Всю кореспонденцію й передплати висилати на адресу:
"WOMAN'S WORLD"
Box 3093 Winnipeg, Man.
ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА — $0.25
ПЕРЕДПЛАТА НА РІК у Канаді та США — $2.50
В інших країнах ам. $3.00
Редакційна колеґія застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописів не звертаємо.

Друком "Нового Шляху",
184 Александер Ав., Вінніпеґ, Ман.

WOMAN'S WORLD

Vol. II. January-February, 1951. No. 1-2.

Published by the Ukrainian Women's Organization of Canada
Box 3093, Winnipeg, Man.
Edited by Editorial Committee
Correspondence and subscriptions should be addressed to
"WOMAN'S WORLD"
Box 3093 Winnipeg, Man.
SINGLE COPY 25c.
SUBSCRIPTION PRICE yearly $2.50
In Canada and United States.
In other countries U. S. A. $3.

Printed by the New Pathway,
184 Alexander Ave., Winnipeg, Man.

ЗМІСТ:

УВАГА, ПРЕДСТАВНИЦТВА "ЖІНОЧОГО СВІТУ" ЗАКОРДОНОМ:

ПЕРЕДПЛАТИ ПРОСИМО ВИСИЛАТИ НА ТАКІ АДРЕСИ:

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: — FEDERATION of UKRAINIANS in GREAT BRITAIN, 123 High St., Notting Hill Gate, London, W.11.

Передплата на рік 1 ф. стерл.; ціна 1 прим. 2 шіл.

В АРҐЕНТИНІ, УРАҐВАЇ ТА ПАРАҐВАЇ: — Isidoro KRAWEC, ("POROHY"), Casilla de Correo 3184, Buenos Aires, Argentina.

Передплата на рік 24 пези; ціна 1. прим. 2.50 пез.

Б БРАЗИЛІЇ: — Stepan PLAHTYN, Pr. Gen. Ozorio 568, Curityba, Parana, Brazil.

Передплата на рік 60 крузейрів, ціна 1 прим. 5 крузейрів.

ЖІНОЧИЙ СВІТ

РІК II. БЕРЕЗЕНЬ, 1951. Ч. 3 (15).

Читаймо

"Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь."

Ніде правди діти: жінки залюбки балакають. Трохи пліткують, оповідають про свої сукні, футра і черевики, перераховують строї своїх подруг, говорять також про обіди і горшки і засмажки, але дуже рідко, а багато — хто таки й ніколи, не розмовляють по - справжньому. Одна француженка зовсім слушно насміхалася зі своїх знайомих пань (бо наведені "прикмети" стосуються до всіх жінок і всіх часів, без різниці національности і континенту) що мовляв "чути, як млин меле, але муки не видко".

Наша розмова — дзеркало наших думок, і коли вона порожня і безплідна, то це впершу чергу тому, що ми не кормимо нашого духа серіозним читанням. Мало читати щоденні газети, чи проковтнути еротичний або сензаційний фейлетон. Власне таке "читання" витворює м'яку, порожну і анемічну інтеліґенцію. Але ми далекі від того, щоб осуджувати читання для розваги. Бо дух, так само, як і тіло, потребує відпруження, лише ця розвага повинна бути здорова.

Є жінки, які знаменито вміють погорджувати справами духа, тим усім, що не входить в круг їхньої особи, або їхніх домашніх турбот. Безперечно пані, яка читає поважні книжки і журнали та яка займається громадською працею, витрачає на це час, але напевно не стільки часу, що інші пані, нечитаючі, витрачають на плітки, та "читання" примітивних плитких фейлетонів.

І ваш чоловік, і ваші діти, особливо коли вони почнуть підростати, хочуть з вами говорити як з рівнорядною партнеркою розмови. Домашнє вогнище, біля якого розмовляється приємно і легко про поважні проблеми дня, про біжучі справи, про мистецтво (і коли ви, обзнайомлена з тими всіми питаннями, приймаєте в такій розмові участь), — буде для вас напевно тепліше, ніж якби ви сиділи нахмарені й огірчені, що ніхто не говорить про борщ і про одяг, але що вони розвели таку розмову, в якій ви не можете приймати участи.

Тому слідкувати жінці за різними новими ідеями, розуміти політику, цікавитись релігійними і національними питаннями, приймати участь в громадському житті — це сьогодні не є ніякий люксус, це є обов'язок кожної інтеліґентної жінки. Тим більше, що наше громадське життя з уваги на відповідальні часи вимагає від нас все більшої і більшої активности.

Як ми зможемо допомагати українській визвольній справі, як зможемо використати наш вплив, якщо ми не будемо знати всіх питань про які ми мусимо висловитись. Як ми зможемо виховати вартісні і під духовим оглядом діти, коли ми самі будемо в середині порожні. Як ми будемо говорити з англійками і англійцями, коли ми не знаємо, чим вони під духовим оглядом цікавляться.

Про те все скажуть нам докладно поважні книги і добрі журнали. Другий мотив, важливий і практичний для нас канадійських українок, показується нам у всій величині в нашій організаційній праці. Розвиток організованости нашої національної спільноти не може обійтися без активних розумних і ідейних жінок. Українська жінка зрозуміла потребу встрявати в громадське життя. Багато жінок і дівчат приймають участь в громадській праці. Чому нам не підготовлятись до тієї праці студіями над актуальними проблемами розумної і корисної літератури, і відограти в суспільстві ще більшу і ще кориснішу ролю.

Тоді вже ми не будемо чути крізь відхилені двері злобної зауваги: "а це є сходини, де будуть жінки. Знову не буде можна поговорити про серіозні справи."

Читаймо! Ми станемо ще вартісніші і нам самим буде тоді приємніше.

ГАЛИНА ЛАЩЕНКО

"Вогонь жевріє, треба його роздмухати"

(Зі споминів про Олену Телігу).

"Бо серед співу неспокійних днів
Повз таємничі і похмурі двері
Я йду на клич задимлених вогнів,
На наш похмурий і прекрасний беріг".

Олена Теліга.

Кілька тижнів перед німецько - совєтською війною Провід Організації Українських Націоналістів видав довірочну інструкцію для всіх своїх секторів, яка намічала плян дії на найближчі місяці. Не було сумніву, що на Сході буде війна і треба було по приході на землі, нав'язати зв'язки і знайти спільну мову з земляками. Головну увагу звернути на якнайширше розгорнення підпільної праці і прищеплення спантеличеному большевицькою пропаґандою населенню, головно молоді, ідеї самостійної України. Олена Теліга в статті "Розпадаються мури!" писала про це так: "Ми не їдемо накидати згори якусь ідею чужому середовищу, лише зливаємось зі своїм народом, щоб спільними силами, великим вогнем любови, розпалити знов всі ті почування, які ніколи не згасали! Почуття національної спільноти і гострої окремішности". В п'ятницю 20 червня член Проводу Олег Кандиба, в скорому часі заступник голови Проводу, казав Олегові Штулеві: "Трудно ще тепер передбачити обставини, в яких будемо працювати. На місці устійнимо докладніше". А на запит Олега Штуля, які передбачаються відношення з німцями, відповів, що "німці української проблеми політично не ставлять і не схочуть ставити. Але ми мусимо організувати націю, не дивлячись на те, до яких конфліктів це доведе". Через два дні після цієї розмови вибухла війна на Сході.

Олена Теліга в цей час перебувала ще в Кракові. Але в перших днях липня вона дістає завдання працювати у Львові (на майбутнє вона призначена на Київ) і разом з письменником Уласом Самчуком, поспішаючи до Львова, нелеґально переходить річку Сян, біля Ярослава. Сповнюється її пророцтво.

"Перейдемо крізь дикі води — бродом"
("Поворот").

Після того, як німці відділили Галичину в окремий "дістрікт" і прилучили до ґенеральної ґубернії, між Східніми Українськими Землями, разом з Волинню, і Львовом утворюється кордон. Але українські революціонери масово переходять цей кордон нелеґально.

Я приїхала до Львова в кінці серпня з Берліна. У Львові я шукала способів рушити далі насхід, де вже знаходився мій брат Олег. По відомостях, які я дістала, він мусів бути в цей час у Рівному. Серед передвиїздної метушні — мені так і не вдалося дістати перепустки через кордон в Україну і прийшлось вирушити зі Львова без неї — я цікаво оглядала Львів, де колись, ще малою дівчинкою, мешкала рік з батьками. Львів ще не опам'ятався від потрясення, по відході одних окупантів, хоч вже до деякої міри налагодився господарський контакт з провінцією, а вже дістав других окупантів. Відійшли большевики, прийшли німці. Німецька влада настановила свою адміністрацію, поліцію і жандармерію. Приїхало чимало цивільних німецьких урядовців. Не дивлячись на це, у Львові відбувались виклади, в яких, як мені оповідали, приймали участь Олена Теліга, Улас Самчук і інші. Олена Теліга виступала в радіо з доповідями на літературні теми. З'явились українські газети і має з'явитись ряд популярних книжок. Приїжджі знайомились зі Сходом особистими зустрічами з деякими представниками інтеліґенції, котрим вдалося залишитись тут після евакуації большевиків, читанням совєтських часописів і журналів, взагалі студіями матеріялу про совєтське життя. Кожний прожитий день у Львові приносив безліч вражень, нові знайомства, зустрічі з давніми знайомими, що з'їхалися сюди з Праги, Варшави, Берліна, Парижа, Відня, з Румунії, з Карпатської України і т. п. Львів цих буряних днів жив, як в гарячці... Це вже не був тихий, провінційний Львів. Місто жило інтенсивно, в нім схрестилося стільки нервів, як може ніколи раніше.

— "Вас хоче бачити Олена Теліга", сказав мені одного дня В. Коваль, мій знайомий з Праги. Але тепер це вже не була та молоденька студентка Леночка, яку я знала ще гімназисткою в Подєбрадах в Чехословаччині, а відома поетка, журналістка і громадська діячка. Мені оповідали про неї, що після зустрічі з Олегом Кандибою в грудні 1939 р. вона через кілька тижнів стала членом ОУН і почала працювати в культурній референтурі. Часово стала головою мистецького товариства "Зарево" в Кракові, але в цей час її вже більше цікавила інша праця. Вона опинилась в рядах передового активу підпольних боєвиків. Слухаю ці оповідання і пізнаю Олену. Завжди мусить бути в перших рядах. Нічого на половину. Завжди натягає свій лук до кінця.

— "Що вона там робила в підпольній праці?"

— "Вона викладала на вишколі нових кадрів націоналістів. І працювала над складанням пропаґандивної націоналістичної літератури, летючок і відозв. Спочатку її зустріли там з недовір'ям. Та де! Така делікатна пані і в підпольній роботі. Але швидко переконались, що в її особі мають найвірнішого товариша і точного солідного виконавця."

Я задумалась. Підпольна праця... ризиковна і небезпечна. Щоб там точно, солідно працювати, мало раптового пориву завжди екзальтованої Леночки. Тут вже потрібна велика саможертва, і правдива відданість справі. І велика відвага. Коли б її гнала туди лише її справді велика амбіція бути всюди першою, то була це амбіція високого лету, бо за неї вона кожної хвилини могла

ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК

Наталя Кобринська і український жіночий рух на Західніх Землях

В другій половині минулого століття передові жінки Англії, скандинавських країн, Німеччини, Австрії та Америки підносять домагання повних громадських і політичних прав для жінок. Українські жінки прилучуються до того голосу жіноцтва великих самостійних держав.

Письменниця Наталя Кобринська ще перед 65 роками видвигає справу рівноправности жінки, пише про це в часописах і журналах, порушує в своїх літературних творах. На першому українському жіночому вічу 1893 р. ставить справу доступу жінок до середніх і вищих шкіл та висилає домагання до уряду Австрії.

Жінки не лише домагаються для себе рівних прав, але вони відразу тоді станули до громадської праці, виявили свою громадську зрілість і національну гідність. Їхня праця постійно зростала, поглиблювалася і охоплювала щораз то нові ділянки. Вона була великим і дуже цінним вкладом жіноцтва в дорібок українського народу на протязі останніх 60 літ.

Жіноче товариство, основане Кобринською 1884 р. в Станиславові, було першим в роді тих, що повставали постепенно в різних містах Галичини і охоплювали щораз ширші круги свідомого патріотичного жіноцтва. Організована праця жіноцтва не обмежується на гуманітарно-допомоговій діяльності в своїх і інших організаціях, на отій добре знаній жінкам, дрібній, невдячній праці над улаштованням імпрез, вечірок, буфетів, на збірках і складках на добродійні цілі, на опіці над молоддю, хворими, убогими. Тодішні піонерки ставлять працю над собою — самоосвіту і працю над духовим розвоєм ширших кругів жіноцтва своїм головним завданням. Жіночий альманах "Перший Вінок", той перший збірник літературної творчости українських жінок, виданий 1887 р. був пророчистим виявом того, що тодішний "Дух часу" був високим і взнеслим, що ішли вони "На Новий Шлях", повні ідеалізму і посвяти. Виступають там разом відомі вже в Галичині Н. Кобринська, У. Кравченко і цілий ряд молодих галичанок та визначні письменниці наддніпрянської України — Ганна Барвінок, Олена Пчілка, її ґеніяльна дочка Леся Українка, Дніпрова Чайка, Старицька і інші. Ці українки ділом, а не словом, виявили своє соборницьке наставлення. Невідрадне положення жінки-селянки спонукує тих піонерок призадуматись над допомогою їм. На згаданім вище першім вічу видвигають справу дитячих садків по селах та допомогу матерям. Їх співпраця з селом зазначується і в іншій ділянці. В ті часи українські вчені займаються дослідами етноґрафії, щоб для науки і будучих поколінь зберегти багаті скарби народньої творчости. Видатну поміч в цьому ділі дають жінки сільської інтеліґенції, учительки і жінки священиків, записуючи від селянок пісні, перекази, обряди, відшиваючи взори вишивок, словом зберігаючи всі надбання духової народньої творчости.

Львівське товариство "Клюб Русинок" використовує етноґрафічні матеріяли для цінної збірки вишивок, яку доручує музеєві Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, для видання окремого альбому взорів. Головою цього товариства була Г. Шухевичева (бабка Тараса Чупринки). Вона, М. Білецька і інші жінки, даючи тоді почин до створення Т-ва "Труд" з кравецькими робітнями і ремісничою школою, збудували нові варстати праці для жінок з тою думкою, щоб міщанську жіночу молодь відтягати від польського впливу і включити в українське громадське життя.

Жіноча молодь перших років цього століття основує товариство "Кружок Українських Дівчат" з правом творити філії і кружки. Улаштування відчитів і курсів, комплетовання бібліотек, видання праці Константини Малицької (Віри Лебедової) "Про жіночий рух", видавання на протязі двох років першої жіночої часописі "Мета" — це в загальному вислід праці того молодечого товариства. Основницями його були Дарія Шухевич, Настя Грінченко, дочка письменника Бориса, Наталя Будзиновська і інші. Проіснувавши дев'ять років кружок об'єднується з "Клюбом Русинок" в нове товариство "Жіноча Громада", яка стає централею всіх жіночих організацій Галичини і Буковини. Духовий зв'язок лучить його із новим світом, в Америці основано декілька товариств під тою назвою "Жіноча Громада". Ведучи ділянки праці обох попередніх товариств, пильну увагу присвячує поширенню організаційної сітки по цілому краю. Перед першою світовою війною організує "Жіноча Громада" курси сестер-жалібниць і санітарок, переводить збірку фонду "Першої Потреби", поширює брошурку "Жінка в історії України", де змальовано історичні постаті жінок, що віддали своє життя за волю України. З вибухом світової війни сотки дівчат голосяться до Січових Стрільців, та лише трьом удалося за-

---

заплатити життям. Хто сказав, що ця панночка, закохана в березки, як казав про неї один знайомий у Празі, — так духово виросте? Наша зустріч відбулась в одній українській установі. Зовнішньо вона змінилась. Зникла колишня свіжість обличчя. Це вразило в перший мент мене, що знала її раніш, але після двох-трьох зустрічей я вже звикла до нового її образу. Була так само імпульсивна, так само швидко і живо говорила, ніби перебивала саму себе. Вона уважно мене оглянула, мабуть теж чисто по жіночому, шукаючи зміни за ті роки, що ми не бачились.

(Закінчення в наступному числі)

лишитись на фронті, (Степанів, Галечко, Дмитерко). Найбільш визначними постатями "Жіночої Громади' 'була Марія Білецька і Константина Малицька.

Підчас війни влада заборонила всі організації. Діяли лише комітети допомоги раненим воякам і цивільним жертвам війни. З великою посвятою працювала тоді Ольга Басараб (патронка різних жіночих організацій Америки і Канади). Працювали тоді і Ольга Ціпановська, що померла при допомоговій праці в другій світовій війні, і Олена Кисілевська, одинока між нами учасниця перших жіночих зборів перед 65 роками.

В 1917 р. відновлено центральну жіночу організацію, але вже під новою назвою "Союз Українок". Однак вже слідуючого року прийшов розвал Австрії. Листопадовий зрив, а потім польська займанщина, так що властиво діяльність "Союзу Українок" припадає на 20-ліття між обома світовими війнами, і ведеться на українських землях під Польщею.

По першій світовій війні признано жінкам в різних державах Европи і в Америці, повні політичні права, дістали їх і жінки у Польщі. Коли в попередніх десятиліттях приходилося жінкам домагатися політичних прав, добиватися доступу до громадських справ в своїй таки суспільності, тепер треба було виявити свою громадську зрілість, треба було збільшеної активности, щоб гідно використати свої політичні права і доказати, що домагання їх не були безпідставні.

Освідомлюючій праці жіночих товариств, життєвому досвідові воєнних років і підйомові з часу визвольних змагань завдячували галицькі українки свою політичну зрілість. Коли українці ще перед рішенням Ради Амбасадорів порішили не брати участи в соймових виборах, жінки солідарно не ішли до голосування. В слідуючих виборах найсильніша тоді українська політична партія націонал-демократична, кладе на свою листу кандидаток жінок, рахуючи на голоси жінок-виборців. Вибрано тоді до сенату Олену Кисілевську, деякий час представницею Волині була сенаторка Олена Левченівська. До сойму ввійшла Мілена Рудницька. Багато жінок входило тоді до міських та сільських громадських рад.

"Союз Українок" позначився сильним зростом і активністю в різних ділянках. Централя видавала журнал "Жінка" і популярний "Українка". Філії Союзу, що були майже по всіх містах, та сільські кружки улаштовували організаційні і культурно-освітні з'їзди, курси домашнього господарства, кравецтва і куховарства, вели дитячі садки і т. д. Конґрес Союзу Українок в Станиславові 1935 р., в якому брали участь всі жіночі організації — в 50-ліття першого жіночого товариства, виявив, яких розмірів і якої глибини осягнула організована праця жінок. (На цьому з'їзді була і делеґатка з Канади п. Ганна Романчич і з Америки п. Олена Штогрин). Як відомо, і в Америці і в Канаді повставали численні жіночі організації під тією самою назвою "Союз Українок" — як вияв солідарности з краєм. Безпосередньо перед війною польська влада розв'язала "Союз Українок" за його діяльність і тоді членки "Союзу Українок" оснували політичну партію "Дружина Княгині Ольги". Головою була через ряд літ п. Мілена Рудницька, що послідовно обстоювала принципи новітнього фемінізму. Популярний часопис "Жіноча Доля" видаваний на протязі десятиліття сенаторкою Кисілевською, великою організаторкою селянського жіноцтва, сповняв дуже успішно організаційне і виховне завдання серед сільського жіноцтва, та був дуже поширений в краю, а також відомий українському жіноцтву Канади й Америки. Не менше знаним був журнал "Нова Хата", видаваний кооперативою "Українське Народне Мистецтво". Молоді основниці-піонерки поклали собі за ціль плекання і зберігання здобутків народньої мистецької творчости. Також і плекання духової і матеріяльної своєрідно-національної культури в українській хаті, нові ділянки в нашому житті. Ініціятиву до оснування "Українського Народного Мистецтва" дала Стефанія Савицька, вели його протягом літ і постійно розвивали Ірина Павликовська і Стефанія Чижович.

"Українське Народне Мистецтво" розробляло широко господарську ділянку, закладало вирібні вишивок і інших продуктів народнього мистецтва, давало заробіток сільським вишивальницям, килимарям і різьбарям і збувало цей мистецький товар в своїх крамницях.

Та не лише в вище згаданому "Союзі Українок" і інших організаціях зосереджувалася громадська праця жінок і для жінок. Великі крайові централі "Просвіта", "Союз Кооператив", "Сільський Господар", творили в останніх літах перед війною окремі жіночі кружки при своїх організаціях, удержували організаторок, пропаґандисток і інструкторок, вели окремі жіночі сторінки в своїх часописах і журналах. Зокрема "Сільський Господар" основував "Кружки господинь" для ширення фахового знання серед селянок. Те саме почали робити і політичні партії.

Від перших починів піонерок жіночого руху пройшло заледве кількадесять літ. А яка величезна різниця в національній свідомості і громадській активності загалу жіноцтва!

Була вже згадка про участь жінок в визвольних змаганнях. Про їх участь в формаціях Січових Стрільців, в повній посвяти санітарній праці. Брали жінки участь в ролі відважних вістунок підчас боїв за Львів, в ролі делеґаток Червоного Хреста (Старосольська, Федорчакова) до таборів полонених і епідемічних шпиталів. Також в визвольних змаганнях останніх десятиліть і в підпіллю виявила себе жінка здисциплінованим членом, повним гідности, ідейности і посвяти аж до самопожертви.

Чиж можна тут перечислити всіх колишніх членок жіночих організацій, що впали жертвою ворожої жорстокости? Імена всіх тих героїнь і мучениць польського, гітлерівського і большевицького насильства? Від О. Басарабової, О. Теліги, Х. Кононенко, Л. Підгірської починаючи, а кінчаючи на теперішніх жертвах далеких сибірських таборів примусової праці!

Ми згадали працю української жінки в краю, передовсім на те, щоб з повною свідомістю наших обов'язків і громадської відповідальности взятися згідно до посиленої, об'єднаної праці.

ЛЕОНІД БІЛЕЦЬКИЙ

Серце матері в творчості Шевченка

Ні один поет не прив'язував стільки уваги матері і її душі, як Тарас Шевченко. Залишившись від дитячих літ без матері, сиротою, поет всім єством відчував у своїм житті брак матірної опіки, матірнього тепла й любови. Мати для Шевченка набирає тим більшого значення, що він до 9 років мав опіку рідної матері й пережив глибоку її любов. Хоч Шевченкова мати була кріпачка й мусіла всі свої сили віддавати на тяжку працю панові, але вона знаходила час і для своїх дітей і зокрема для малого Тарасика. Та недовго тягнулось щасливе й безжурне життя його під крилом своєї матері. Знесилена в праці, вона рано померла й Тарас попадає в руки жорстокої мачухи. Тоді то й відчув малий Тарас, що значить мати, коли він нераз в горі плакав й не було до кого звернутися за потіхою, за ласкою, щоб його пожалувала, погладила по головці й поцілувала. Бездомна дитина з глибокою правдою в серці не мала до кого пригорнутись, бо кругом нього були чужі люди з холодною душею, і він душив свої сльози по бур'янах на самоті, із самим собою. Оця відчуженість від людей ще глибше підкреслювала дитині відсутність рідної матері, зроджувала ще миліший спомин про свою рідну маму, бо вона для нього була наймиліша й найдобріша в світі. І тоді поступово в душі Тараса виростав образ його матері, виношувався і зрів, як найбільша святиня його серця, найкоштовніша чарівна сила, що окутувала сина своєю духовістю й давала спонуку до того, що образ матері в його творчості став центральним у великій кількості його найкращих творів.

Досить нагадати про незабутні постаті із таких його поем, як "Наймичка", як "Відьма", як "Неофіти" й нарешті "Марія" та вірш "На панщині пшеницю жала" ("Сон"). Так глибоко запала в душу поета його мати, що стала символом матері в родині, як символ любови, ласки й відданости своїм дітям.

Але для Шевченка образ матері в його творчості виконував не тільки родинну функцію, повну турбот за своїх дітей, що готова їм небо прихилити й життя своє віддати. Постать матері з її любов'ю в творчій уяві поета відносилась на високий ступінь матері українського народу, матері — України.

Світе тихий, краю милий
Моя Україно!
За що тебе спльондровано,
За що, **мамо,** гинеш?
Чи ти **діточок** непевних
Звичаю не вчила?
"Молилася, турбувалась,
День і ніч не спала,
Малих діток доглядала,
Звичаю навчала..."

Тут постать матері стає Матір'ю його краю, всього українського народу, цілої Нації, носієм її звичаїв і суттю національної приналежности. І любов поета подвоюється, стає символом рідного краю всієї України, яку є обов'язком любити з повною відданістю, за неї навіть життя своє покласти. І коли Шевченко підносить свою рідну матір на такий високий п'єдистал, коли мати виступає, як речниця цілого народу і зокрема речницею самого Шевченка, то це свідчить, як поет шанував матір не як звичайну маму дітей своїх, але й Матір - Україну.

Чим власне така роля матері була найціннішою для поета? Якою стороною своєї душі, вона виконувала всенаціональну функцію? Вже в наведенім вірші мати була носієм найкоштовніших прикмет української національної душі, народніх звичаїв, національної духової сили, як мова, як побутова й обрядова традиція, як віра й вірування, як легенда, казка, пісня —, себто носієм найглибших основ і прикмет національної душі народу.

Коли ж Шевченко опинився на засланні й там найглибше відчував свою самотину і страждання, найсильніше переживав московський жорстокий чобіт, що душив його й так знесилене тіло, — тоді саме в переписці з кн. Варварою Рєппіною а пізніше і з Настею Толстою, що дуже прислужилась його звільненню й облегшувала його підневільний стан у Новопетровській фортеці, Шевченко знову пережив якусь матірну опіку й ласку, знову відчув на своїй душі ролю матері, що турбувалась ним, журилась й потішала його надією, а святе Письмо, Євангеліє, поглиблювало його релігійну душу.

Вже Варварі Рєппіній 1850 р. поет писав: "Єдина моя втіха тепер — це Євангеліє. Я читаю його щодня, щогодини. Раніше колись думав я аналізувати **серце матері** на основі життя св. Марії, непорочної Матері Христової." Пізніше в другім листі до кн. Варвари Шевченко знову нагадує їй, що внаслідок читання Євангелія в нього зародилась думка "описати **серце Матері** по житті Пречистої Діви, Матері Спасителя."

Отже, ця настирлива думка про "серце матері" і вияв її в мистецькому творі не давала спокою поетові. Це новий мотив, що зародився в душі поета і новий аспект вглянутись в образ матері і втілити його в творі. І під впливом цієї настирливої ідеї Шевченко пише свою поему "Неофіти" (1857 р.). І в цій поемі вперше підносить постать матері Алкіда, борця за християнську ідею, що під впливом нової віри сина, під впливом любови власного серця, мати переходить на сторону сина і стає речником його віри, його нових ідеалів. Отже, серце матері, в стражданні і смерті сина відчуло всю правду останнього і спонукало її на нову путь життя й боротьби за християнську правду.

Вдруге Шевченко змальовує "серце матері" в поемі "Марія", яку він компонує вже під безпосереднім впливом, як поет писав, "життя Пречистої

(Закінчення на 6 стор.)

УКРАЇНСЬКЕ

Підготовчим моментом до подружого життя української молоді є багато різних сходин і організацій цієї молоді, що стають тим осередком, де дівчата й парубки зазнайомлюються, сходяться ближче, пізнають одні одних, і це все врешті решт приводить їх до одруження.

Вже на весні, починаючи приблизно від Великодніх Свят, напередодні неділі чи свята, а також і в саме свято, хлопці й дівчата збираються на вулиці посеред села, звичайно на перехресті кількох вулиць. Такі збори молоді називають *вулицею*. Старшу дівчину, яка всім порядкує, звуть маткою, старшого парубка — трутцем, а рещту молоді — роєм. На "улиці" точаться розмови, жарти, залицяння, співи та різні забави і танці. Наговоряться досить — розходяться, і тоді кожний парубок одводить свою дівчину додому.

ВЕЧЕРНИЦІ і ДОСВІТКИ

Від другого дня Покрови аж до посту (пилипівки) відбуваються вечерниці і досвітки, на яких збираються дівчата й хлопці на розмову й забаву та знайомляться між собою.

Вечерниці і досвітки відбуваються по хатах незаможних і бездітних людей: або вдовиць, або в тих жінок, чоловіки яких забрані до війська. Господаря вечерниць називають панотцем, а господиню — паніматкою. На чолі дівочої організації стоїть старша й розумніша дівчина, що зветься отаманшою, на чолі парубочої організації стоїть найкращий, найрозумніший і фізично найсильніший парубок, що зветься *береза*, або отаман. Колядки, вечерниці, досвітки, вулиця й інші розваги не обходяться без такої організації молоді. Також і ці розваги молоді підготовляють ґрунт до весілля.

СВАТАННЯ

Весілля відбувається переважно восени і цим якби прикріплюється до певної пори року й ніби стає обрядом календарним. Але весілля таким не є. Складається весілля із трьох моментів або дійових стадій.

Коли парубок із дівчиною, що йому сподобалась, вже домовився, він просить своїх батьків, щоби вони посилали до батьків дівчини *старостів*. З цією метою запрошують здебільшого двох поважних чоловіків, які, звичайно, ввечері, взявши зі собою хліб, пляшку горілки, з топірцями (символ посланецької місії) ідуть до хати, старости стукають у вікно і просять, щоб їх пустили в хату відпочити після далекої подорожі. Коли дістануть дозвіл, молодий з дружком залишаються в сінях, а старости входять до хати підносять господареві хліб. Останній, прийнявши й поцілувавши хліб, кладе його на стіл і розпитує старостів, куди вони йдуть. На таке запитання старости оповідають докладно й обширно історію на зразок такої: "Оце ми йшли, коли дивимось, біжить поперед нас лисиця. Ми за нею! Гнали, гнали та й у ваш двір загнали, а тут, хто її зна, куди вона й ділась. Чи не бачили ви її часом?" Коли батьки мають охоту віддати доньку, то вони відповідають: "Ми не бачили, а в тім пошукайте: може де і є". Коли ж такого бажання не мають, то відповідають: "Ні, такої в нас не було, може де забігла, пошукайте по сусідах".

Коли умови сприяють молодому, починають тоді шукати молоду і знаходять її у

СЕРЦЕ МАТЕРІ В ТВОРЧОСТІ ШЕВЧЕНКА

Діви, Матері Спасителя", що так само всією глибиною свого серця матері перейнялась християнською ідеєю свого сина і після його смерти силу свого впливу виявила на апостолів, щоб вони науку Христа понесли в світ і здійснили заповіт Великого Учителя, її Сина. Отже "серце матері", сповнене любови до сина реформатора душі всього людства стає великою силою, що несе в світ нові ідеї сина і стає ключевою спонукою, що віра Христа завойовує цілий світ.

Серце Матері й воююче християнство стають в однаковій мірі синонімами, а разом із тим перше — джерелом сили, а друге — тією силою, що непереможно розливається по світі.

Ось таку колосальну ролю виявив Шевченко для серця матері не тільки в її особистім і родиннім житті, як у "Наймичці", в поемі "Відьма", але і в боротьбі за нову ідею в народі і навіть у цілім людстві: Божа Матір і Україна — ось та сила!

І вірш, яким поет оспівав Божу Матір і її серце, — то найґеніяльніша псальма, яку тільки релігійна лірика знає:

Все упованіє моє
На тебе, мій пресвітлий раю,
На милосердіє твоє —
Все упованіє моє
На Тебе, Мати возлагаю,
Святая сило всіх святих,
Пренепорочная, благая!
Молюся, плачу і ридаю!
Воззри, Пречистая, на їх,
Отих окрадених, сліпих
Невільників, подай їм силу
Твойого мученика Сина,
Щоб хрест — кайдани занесли
До самого самого краю!
Достойно — пітая! Благаю,
Царице неба і землі!
Воньми їх стону і пошли
Благий конець, о Всеблагая!
А я незлобний воспою,
Як процвітуть убогі села,
Псалмом тихим веселим
Святую доленьку твою.
А нині — плач, і скорб і сльози
Душі убогої — убогий
Останню лепту подаю.

(Заспів до поеми "Марія")

ВЕСІЛЛЯ

другій хаті чи коморі й ведуть її силоміць до батьків, після чого старости звертаються до матері молодої вже з безпосередньою пропозицією видати доньку за їх парубка. Молодий у ту хвилину стоїть коло порога, де стоять коцюба, рогачі і тп., а молода, засоромившись, стоїть біля печі (родинного вогнища) і колупає нігтем комина. Вислухавши старостів, мати звертається до батька, після чого вони обидвоє питають свою доньку: чи бажає вона вийти заміж за цього парубка. Дівчина посилається на волю батьків: "як тато та мама скажуть", а то затнеться "і тільки колупає комина" а за яких дві - три години нарешті промовить вищенаведену фразу, пославшись на волю батьків. Коли ж не хоче вона парубка, то швидко одріже: "Не піду!"

Коли з боку батьків ніяких перешкод нема, тоді батько наказує принести чогонебудь, щоб "зв'язати цих волоцюг та насильників". Наречена приносить з комори *рушники*, які для цієї оказії вже давно наготовлені, і перев'язує старостів через плече, а молодому засуває за пояс вишивану хустку. Нарешті сватам дається хліб і сватання закінчується тим, що старости витягають із - за пазухи пляшку горілки, частують господарів і змовляються про час заручин.

ЗАРУЧИНИ

Заручини є приблизно повторенням сватання, але при більше урочистих обставинах. Коли сватання ховає в собі деякі побутові риси й має родинне значення першої інтимної ластівки взаємовідносин — з одного боку між молодими, а з другого між родинами молодих, — то заручини набирають, мовляв, юридичного, офіційного значення через освячення сватання у присутності всіх родичів молодої і молодого дією та піснями ритуального характеру.

Відбуваються заручини в такій же послідовності, що і сватання. Знов з'являються старости, знову починаються оповідання про мисливців, про куницю чи лисицю з усіма військовими хитрощами. І знов в'яжуть рушниками старостів, після чого ці останні дають викуп пляшкою горілки чи подарунками й кажуть: "Спасибі батькові й матері, що рано будили, всякому добру вчили! Спасибі й тобі, дочко, що рано вставала, довгі рушники напряла!". Коли ж нареченої нема в хаті, бо вона десь сховалася, старости вимагають щоб її показали. Тоді кілька разів їх обманюють, виводячи замість неї якусь бабу або чужу дівчину. Коли стверджено, що це не є та, якої старости бажають, тоді вже виводять наречену. Дружки тоді співають:

Не була ж бо я дома,
Була я в сусідоньки;
А за мною посли прийшли:
Іди, дочко, додому, —
Єсть у тебе два гостоньки, —
Од милого старостоньки.
Сама їх одряжала,
Рушники подавала.

Після благословення молодих хлібом, дружко, найближчий товариш молодого, відограє на заручинах ролю розпорядчика. З боку ж молодої цю ролю виконує староста, на якого запрошують її дядька, і він є репрезентант, ніби голова родини чи представник обрядового культу. Він пропонує молодим узятися за кінці хустки, сам береться за середину й так веде їх на *посад* чи *посаг,* себто найпочесніше місце в хаті — на покутті під образами. З цього моменту хор активно виступає, як якась колективна дієва особа, і всю дію заручин підносить до її релігійного значення, надаючи їй та дієвим особам символічного значення. Хор пояснює, що наречену на посаді зустрічає сам Господь:

Ішла Маруся на посад,
Зустріча її Господь сам
Із долею із щасливою
З дорогою годиною.

або сам Господь приділяє молодих одне одному:

Ой славний, славний, князельський по- [саг:
За віконойком два ангелики,
А на подвіроньку сам Господь ходить,
Ой ходить, ходить, долейку судить,
Осудив долейку: старості — сватойку,
Дружбі — дружейку, Івасеві — Мару- [сейку.

В деяких піснях весільних хор прирівнює молодих до світил неба:

Слала зоря до місяця, рано, рано, ране- [сенько:
Не заходь ти раніш мене, ой місяцю, то- [варишу!
Зайдемо обоє разом, освітимо небо й зем- [лю!
Слала Марійка до Іванка: Ой Іванку, [мій друже вірний!
Не сідай ти на посаду наперед мене, ра- [но, рано, ранесенько!
Сядемо обоє разом, звеселимо два двори:
Ой перший двір — батька твого,
А другий двір — батька мого.

Після щедрої їжі і пиття в супроводі хорового співу дружок передвесільних пісень, в яких хор накликує молодим щастя, багатства, як земля, і здоров'я як вода, — молодих виводять із-за столу, як і раніше за хустку, для участи в танцях. Після танців молоді таким же порядком повертаються знов за стіл і тут обмінюються подарунками. Коли цей обмін закінчиться, всі розходяться, а залишається тільки молодий.

(Про саме "*Весілля*" в наступному числі)

Private Crafts Collection Preserves Art of Ukraine

МИСТЕЦЬКА УКРАЇНСЬКА ХАТА

Світлина, що вдолині, була поміщена у Вінніпезькому щоденнику "Фрі Прес" разом з дуже докладним описом і надзвичайною милою та додатною рецензією про мистецьку українську кімнату п-ва Ситник.

Цей прихильний опис "Фрі Прес" подаємо нижче в цілості, без змін.

Поданою новинкою дуже зацікавилося англійське жіноцтво і багато їх відвідало українську кімнату п-ва Ситник, та виявило свій великий подив з багатства й краси українського мистецтва.

Рівнож зацікавилось і наше українське жіноцтво, яке засипало п. Ситник численними листами з цілої Канади, та питали за порадами, як улаштувати таку українську хату і де за всім потрібним удатись.

Пані Ситник радо уділяє всіх інформацій, радіючи, через це знайдуться українські мистецькі кімнати в наших домах та тим самим пошириться і наше українське мистецтво.

Зачуваємо, що подібну хату за порадою і на взір п. Ситник улаштовує і друга наша членка ОУК, а саме п. Мартинюк з Віндзор.

Редакція журналу радіє, що по довгих трудах, мрії п. Ситник сповнились і що п. Ситник знайшлась в українськім раю, про який довгі літа і безнастанно мріяла.

При цім слід згадати, що п. Ситник, як громадська діячка з молодих літ, ще почавши на рідних землях, працює безупинно для української справи. Є вона довголітньою секретаркою Центральної Управи ОУК, була кілька років редакторкою Жіночої Сторінки і Діточого Кутка в Новому Шляхові, була кількалітньою головою Централі Комітету Українок Канади, секретаркою та заступницею голови Світової Федерації Українського Жіноцтва на Канаду, й має і інші визначні пости у других організаціях.

Словом, від молодих літ, як на Рідних Землях, так і в Канаді, п. Е. Ситник, не жаліє свого труду, коли його потрібно для добра українського народу.

The love of a Ukrainian woman for the crafts of her homeland, combined with her kindnesses extended to Ukrainians in displaced persons camps, has been a driving power behind an outstanding collection of Ukrainian handicrafts by Mrs. S. Sytnyk, Dominion street.

To visit Mrs. Sytnyk's home is to marvel that one woman could make such a collection in a few years, for, she claims, she has been gathering her lovely crafts together for litle more than five years.

Her collection is varied, includes paintings, with themes based on national problems, or on religious subjects. Mottos in both English and her own lan-

(Продовження на 22 стор.)

МОТРЯ

Ім'я Мотрі Кочубеївної тісно пов'язане з іменем Великого Мазепи. Ці дві постаті стали темою для поем та повістей багатьох письменників світової літератури минулих сторіч та сучасної доби.

В письменників західньої Европи вийшла Мотря, якось блідо, якій не потрібно присвячувати надто багато місця. "Вона любка гетьмана, яка для слави та багатства посвятила свою молодість. Але таких фактів історія знає більше, а в літературі ця тема теж не новість" — писали вони.

В минулому році прочитала я цікавий уривок з 6-ти томової повісті письменниці Христини Ормундренсон. Авторка в цій повісті присвячує досить багато місця Мазепі та Мотрі. Мотрю представляє як жертву інтриг Кочубеїхи, яка ще з дитинства виплекала в душі дочки бажання слави: "Ти надто гарна, моя люба, щоби знидіти десь у тіні, самоцвітом повинна ти засяяти на гетьманській булаві, а слава про тебе нехай рознесеться ген — далеко поза береги моря". Так учила Кочубеїха молоденьку Мотрю славною стати. Доволі вірно представлена постать Мазепи, як дуже хитрого політика й доброго полководця, та розкішні прийняття на гетьманському дворі.

Зацікавлена цією повістю я нав'язала листування з Христиною Ормундренсон. Мені було дуже цікаво знати, з яких джерел черпала вона матеріял до своєї повісті. Письменниця відписала дуже ввічливого листа та подала мені точні джерела, з яких вона користала. Це були літописи шведських воїнів та старшин, які з Карлом XII брали участь у поході проти Росії. Вони дуже докладно змальовували похід, бій під Полтавою, а, головно, постать гетьмана Мазепи, яка вийшла неменш виразно, як у наших літописах. Не дивниця, що в очах шведських старшин, очевидців всяких любовних інтриг на швед. королівському дворі, — Мотря не могла явитися нічим іншим, як тільки звичайною любкою Великого Гетьмана.

Найбільше та найкраще про Мотрю написав наш письменник Б. Лепкий присвячуючи її у своїй трилогії окремий том п. н. "Мотря".

"Мотря" — Лепкого це образ великої любови до ідеї. В 70-ти річному Мазепі любить Мотря його велику, завжди молоду ідею самостійности, ідею визволення України з московської неволі та побудови могутньої ґранітної української земжави. Ця любов, звичайно, вища понад усі земні любови й тому Мотря Лепкого, це не дівчина, жадібна гетьманшею стати, не химерна пуста панянка: "бо хто полюбив ідею так міцно, що відрікся для неї особистого щастя, та земних розкошів, цього злучила ця любов з ідеєю в одну нерозривну цілість".

Так хто ж вона ця Мотря, яка зуміла увійти в історію, яка побіч Мазепи помандрувала поза межі України в літератури чужих народів? Повна ідеальної любови, аж до самовідречення, дівчина, чи жадібна слави Кочубеївна?

Козацька дума Кобзаря Савоула, починається з 1687 р. В прегарній формі описує він день 4 серпня, день вибору Мазепи гетьманом. "Цього дня небо вбралось в найкращий свій голубий без плямочки жупан, а сонце позбиравши своє золото з цілого світу, кинуло його жмутами променів під ноги новому гетьманові. В Батурині сурми грають, все панство та козацтво радіє гетьманом. На хуторі в Кочубея цього дня подвійна радість: Кочубеїха народила доньку та Мотрею назвала. Коли увечорі приїхав Кочубей, який був при виборі гетьмана, то Кочубеїха радісно йому сповіщає: "гетьманшу народила тобі".

В розкошах проживає Мотря, минають роки, з маленької дівчинки виростає горда панянка, красуня, якій жодна не дорівнює. Не одного козака серце поранила її рішуча відмова дружиною стати: "Я родилась на гетьманшу, дружину славного гетьмана Мазепи". Дальше описує Саваул втечу Мотрі на двір гетьмана. На дворі гетьмана проживає Мотря два роки, а після збурення Батурина вертається домів. Після нещасного бою під Полтавою, йде Мотря в черниці.

Інакше представляє Мотрю в свойому літописі Обрюхало. "Одного разу шаліла буря, до воріт Кочубеївки хтось сильно застукав. Мотря вийшла сама відчинити. У воротях стояв сивий кінь знісши вгору передні лаби. На ньому сидів Мазепа, перемоклий від дощу. Кінь і його пан, несли сліди хуртовини. Жмути сивого волосся причепилося до чола, шапку понесли вітри, а пурпуровий гетьманський плащ волочився роздертий на двоє позаду коня. Такого Мазепи Мотря ще досі не бачила, його очі палали вогнем завзятости, а ціла його постать мала в собі щось дике. Цього вечора найшла Мотря лицаря своїх мрій, і саме цього вечора почалася нова фаза в житті Мотрі: фаза любови. Ця любов виповнила їй ціле життя. Кожна її думка, кожний подих був присвячений Мазепі. Вона не вагається стати в ряди воїнів, боронити Батурин, щоби ні на хвилину не розлучитися зо своїм лицарем. А коли він вмирає, прибитий горем полтавської поразки, вона встромлює собі біля його ложа меч у серце, бо життя без нього видається їй недоцільне.

Мотря цього літопису пригадує нам героїчно з давних французьких пастирських оповідань.

У листах Мотрі до її подруги Ганни Дорошенко, з яких перший походить з 4 серпня 1702, Мотря описує своїй подрузі річницю свого народження. "Найкращий подарок привіз мені гетьман. Це перстень золотий з червоним як капля крови рубіном. Накладаючи його на мій палець, він вперше гарячо глянув в мої очі й сказав: "коли підростеш ще трошки моя ясочко, тоді

піднесу в гору цю ручку й гордо скажу світові, що вона моя". Гетьман кохає мене, Ганно, і я горда з цього, що цей гарний мужчина вибрав мене зпоміж усіх красунь. Ще рік, два й гетьманшою стану, а тоді вся Україну заговорить про Мотрю Кочубеївну. Мати моя та Вадим, ще дитиною раз казали мені казку про красуню Мотрю та гетьмана Івана. Цю казку я любила найбільше з усіх, а зараз вона дійсністю стала".

Другий лист писаний 15 травня 1707 з нагоди вінчання Ганни Дорошенко. Там Мотря вибачається, що не може приїхати на весілля, бо на дворі Мазепи бенкет справляють. "Ти щаслива моя Ганусю, і без мене повінчаєшся, а мій гетьман почувався би погано на бенкеті без мене. Я стала частиною його життя й без мене в нього порожнеча, а він зачарував мене своєю величчю і я без нього, як квітка без води".

Цікавий лист з 1 січня 1709 року. В ньому описує Мотря оборону Батурина, а також свої почування до Орлика. "Я кохаю його, Ганно, цього почування в мене не було досі. В обіймах Мазепи мені здавалось, що це цілий світ, але як дуже я помилилась! Коли я побачила Орлика, я вперше відчула, що це людина, це мій світ. Він гордив мною, тому пішла я боронити Батурин, щоби побіч нього боротись, щоби вмерти на його очах, щоби він хоч напівмертву Мотрю взяв у свої обійми. Я вийшла ціло з бою, хоча мене ранили, але моя жертва увінчалась успіхом. Він перестав мною гордити. Коли би він сказав мені, Ганно, кинь все, переберись прошачкою та іди зо мною в світ, я би пішла. Ганно — це любов зробила мене другою Мотрею".

З останнього листа Мотрі бачимо, що вона стала дружиною Орлика, коли, одначе, невідомо. У листі з датою 1 травня 1710, Мотря описує свій перший Великдень разом з Орликом, (16. 4) вже гетьманом: "Коли його вибрали гетьманом, в мене ні крихітки не було гордості. Я кохаю його, мого Пилипа, яким би він не був, чейже він гетьман мойого серця вже був тоді, коли ще ніхто не думав вибирати його ним. Мені набридло шумне життя гетьманші. Коли би могла, я б згинула з Пилипом на край світу, де нікого немає і там у малесенькій хатині, жили би щасливо".

Мотря — це дівчина, яких не багато. Зокрема слід підкреслити в неї цю високу національну свідомість та розуміння Мазепиних ідеалів, що вирізнили її споміж її сучасниць.

Лідія Тауридська

І. БОДНАРЧУК

Її правдиве ім'я

Вона в цій вуличці була зовсім чужа, незнана, а для багатьох і загадочна. Замешкала в сторожівці, що після евакуації третьої панцирної дивізії стояла пусткою. Тепер у вікнах назелено розмальованої будки цвітуть вазонки. Щодня в одній порі виходять звідти жінка з мішечком під пахвою, — зникає десь за углом третьої вулиці. Коли вертає, — ніхто ще не бачив. Цими ранками кругом неї з очей багатьох виглядає цікавість, — хто вона? "Стрівайте, а це ж не вона буде... — минулої неділі якась жінка потрапила до церкви без накриття голови. До цього ж вона — кажуть — не знала, що простоволосою переступати божого порога тут не годиться". Згадували: тоді довго дивились їй услід, і вона здаля оглядалась. Тепер уже всім ясно: жінка, що потрапила простоволосою до церкви — була прибиральницею в мадам Ґрейс, хотілось би тільки знати ще правдиве її ім'я бо тяжке воно було до запам'ятання і мадам Ґрейс кликала її по-свойому. Казала: "В моєї мами теж була служниця, теж зі старого світу, самітня, як от і ти, приблизно десь у твоїх літах, — казали зведениця, а ми по-свойому кликали її тьотею. О, як дуже чимсь ти нагадуєш її..." Від тоді стали кликати її тьотею.

Сьогодні в мадам Ґрейс гості — випадкові гості, потрапили в час, коли тьотя прятала. Вони пройшлись свіжо-воскованою підлогою й залишили тут свої сліди, тьотя була трохи вражена цим, але мадам, відпровадивши гостей, вернула на радощах, — треба було всім радіти. "Якби ти тьотю знала, яка радість! Ох, якби ти знала!..." — "Ну, то скажіть, скажіть вже цю новину, хай і я радію!" Але мадам все ще здержувалась від захоплення: "Ох, якби ти знала..."

—" Це цікаві гості, в мене теж було бажання включитись у вашу розмову, та якось незручно було: ви ж бачили, я навколішки під порогом, зі стиркою в руках, незнайома їм, а вони вже держались клямки, але сказати було що."

— Ні тьотю, краще ні. Я ж тебе знаю, ти зараз виїхала б із своїм краєм, а це обридно. Я думаю час був вам вже всім це відчути. Хіба ж ви, прибувші, не чуєте: в слід за вами вулицями наші діти вже викрикують: "як там в старім світі?", так просто на нашій мові, все це так на кпини. Тому я вже давно збиралась сказати: ваші короваї тут не всмак нам, і повторю: доки ваші чола хмарнітимуть думою старого краю, — ніхто вас і в хату не прийме тут." На обличчі мадам притахла радість, але вона знову пурхла в рожеві котари і звідтам чулась радість її. А радість така: гості, що залишили тут свої сліди — найбільші багатії на провінцію, їх син — разом із сином мадам Ґрейс — на війні, на одному фронті, отож чутка така, що на свята будуть дома. — "Ах, тьотю, якби ти знала... ні, ти собі не уявляєш... — хотіла сказати щось, але здержалась. — Говорити про материнські втіхи літній жінці, що матірю ніколи не була... — Вона рада була тепер обійти все, щоб тільки знов не наткнутись на нотки смутку, що просмикували іноді в її хату з приходом тьоті.

Рівно пів на дванадцяту в кімнатах мадам Ґрейс почувся плач.

— Ти, бебі?

(Закінчення на 16 стор.)

ВЕСНЯНИЙ ПРОМІНЬ

ДЛЯ НАШИХ ДІТЕЙ

Дорога могила

То це Шевченкова могила? — несподівано вигукнув один хлопчик з юрби школярів, що оточили на чардаку свого учителя.

— Так, це могила великого поета України, Тараса Шевченка, — відповів учитель. — Поки допливемо до берега, а я нагадаю вам дещо про життя того, що спочиває у цій дорогій могилі.

Школярі ближче оточили свого учителя і не спускаючи очей з хреста та могили, слухали, що він оповідав їм.

Вже буде більше сотні літ, як у селі Кирилівці на Київщині, в хаті бідного селянина Шевченка народився син Тарас. Була тоді панщина. Люди були панські, панам належали, робили на панів даром і пани могли робити з ними, що хотіли, — навіть кому продати, або на що виміняти. Отаким панським кріпаком був Тарасів батько; то й син так само мав бути кріпаком-невільником.

Тяжко жилося маленькому Тарасові. Батько й мати його завше були в тяжкій роботі, а все ж дуже бідували, бо вся їх праця ішла на пана. "Як було трохи не голе, таке убоге", казав Тарас сам про себе. Багато лиха зазнав Тарас у рідній хаті!

Та поки ще жива була Тарасова мати, не знав він великого лиха: жаліла вона його, доглядала. Знайде було час і подивиться за ним і приголубить його, а він з того найбільше був радий. І вбога хатина була йому миліша за розкішні палати. Але від нужди та тяжкої праці занемогла мати й померла — на девятому році віку Тарасового, а на дванадцятому не стало й батька.

Та не пропав Тарас. Мав він велику охоту до науки. Але путящих учителів не було тоді по селах. Учителі не стільки вчили, скільки били і наказували носити воду, тощо... Така була наука і в того дяка, що до нього в школу попав Тарас. Дяк був пяниця і, напиваючись, лише знущався над бідним хлопцем. А Тарас дуже хотів учитися і був здібний до науки. Скоро навчився читати, він, було, сховається від пяного дяка денебудь у буряні та читає й виписує з книжки:

Маленьку книжечку зроблю:
    хрестами
І візерунками з квітками
Кругом листочки обведу
Та й спишу Сковороду,
Або "Три царіє со дари",
Та сам собі у буряні,
Щоб не почув хто, не побачив,
Виспівую, було, та плачу.

А проспиться дяк, — то гірко дістається Тарасові за таку любов до книжки. Ото раз не стерпів Тарас знущання, добре вибив різками свого учителя, коли той лежав пяний, та й покинув школу.

Взяли Тараса в панські покої за козачка — прислугувати панам. Козачок з нього був нездатний, бо увесь час він думав про книжку, про науку та сам брався малювати і використовував на це кожну хвилину.

Скоро пан побачив, що нічого з Тарасом не вдіє і нарешті віддав його в науку до одного маляра у столиці, щоб, навчившись, Тарас більше заробляв панові грошей. Та яка була там наука: господар посилав його мастити дахи та паркани. Але охота в Шевченка не пропадала. Він учився малювати самотужки, коли видасться вільна година. Вночі, бувало, як усі полягають спати, засвітить він каганець і малює та читає; або де на вулиці та в саду міському змалює, що побачить. Так одного разу при тім малюванні в саду побачив Тараса один маляр українець, Сошенко, звів його з добрими людьми і ті викупили його у пана з кріпацької неволі.

Став Шевченко вільною людиною і почав багато вчитися. Вчився він у найвищій малярській школі і вийшов неабияким малярем.

Разом береться Шевченко і до другої науки; багато читає книжок та вчиться, з усієї сили дбає, щоб стати освіченою людиною.

Отак бідний сирота сам собою вибився у люди. Але Шевченко не забув, що він із простих людей. Він бачив, як тяжко живеться народові і почав обстоювати за народ, за правду. Про те він і на своїх картинах змальовував і писав у книгах на рідній мові. Отим своїми писаннями,, що зібрано їх у книжці "Кобзар", Шевченко вславився більше ніж малярством. За ту книжку знають його по всьому світу, а особливо у нас на Україні.

У своїх писаннях Шевченко тужив, що рідний народ його перебуває в неволі.

Матірю нашою називає Шевченко нашу рідну землю Україну, бо ми на ній світ побачили, на ній живемо і вона для нас усе одно, що рідна мати. Як рідну матір, — сказав він, — повинні ми її любити і поважати:

Свою Україну любіть.

Тим часом пароплав причалював до берега. Школярі, а за ними і ще досить людей, подалися до того місця на чардаку, звідки спускалися східці на беріг. Почали сходити з пароплаву та зараз крутою стежою подавалися на гору, — до Шевченкової могили, щоби вклонитися тому, хто життя своє віддав для України.

О. Білоусенко.

МАЛА УКРАЇНКА

ОЙ ВДЯГНУСЯ У НЕДІЛЮ
У ВИШИВАНУ СОРОЧКУ,
У ЧЕРВОНУ СПІДНИЧИНУ
І В КОРАЛІ НА ШНУРОЧКУ.

ЗАПЛЕТУ Я СВОЇ КОСИ
І ВІЗЬМУ ВІНОЧОК З РУТИ,
ЩЕ Й ВАСИЛЬКОМ ЗАКВІТЧАЮСЬ,
ЧИ ВІД МЕНЕ КРАЩІЙ БУТИ?

А НА НОГИ ЧОБОТЯТА,
ЧЕРВОНЕНЬКІ, САПЯНОВІ!
Я МАЛЕНЬКА УКРАЇНКА,
БУДЬТЕ ВСІ МЕНІ ЗДОРОВІ!

Байка про кенгуру

То було ще тоді, як найстаршим богом був старий Зевс. Він не був дуже ретельним богом і любив бенкетувати, веселитися, не дуже дивився за порядком на світі. Часом зробив щось, але так недбало, що й сам не знав що зробив. А то й таке бувало, що він не був певен чи зробив він дійсно те чи інше. Та й так сталося, що інші боги усунули його з трону, а самі почали правити. Прийшлося старому трудно. Забули його . . . Ніхто й не навідається . . . Сидить він одного разу в садочку, скучно йому. Коли — гульк! Іде щось до нього! Зрадів старий, гостя йде! Придивляється . . . Таке щось жовте, плямисте, шия довжелезна — на ній голівка маленька; ноги передні довгі — задні короткі, таке якесь незграбне. А Зевс сміхун був, як побачив таке опудало — ну сміятися. А та звірина дивиться на нього жалісно . . . А тоді й каже:

“Всі з мене сміються . . . Бідна я . . . Але ти, дідусю, не смійся з мене, а скажи, — де тут живе старий Зевс?”

Зевс перестав сміятися, питає:

“А нащо тобі Зевса?”

“Та — каже гостя — створив мене ото колись Зевс, пустив по світі ходити отакою незграбою. А з мене всі звірі сміються, — жирафа — кажуть . . . Та й правда — жирафа! Шия довга, передні ноги довші за задні . . . Так оце я прийшла просити Зевса, щоб змінив мене на якусь зграбнішу...”

“Е-е, каже Зевс, запізно прийшла. Зевс тепер не урядує. Інші боги тепер світом крутять, до них іди.”

Жирафа в сльози:

“Ходила я вже дідусю! Сміються й вони з мене, а допомогти не хочуть! Кажуть — іди до того, хто тебе такою створив.”

Розсердився Зевс: “Бач які! — каже — зігнали мене з уряду, а самі робити не хотять . . .

То тепер вже й жирафа розсердилася, та в крик:

“То ти є сам Зевс? Та й не признаєшся? А ще й глузуєш з мене! Зараз же зміни мене, зараз!”

Та, голубонько! — проситься Зевс — я тепер нічого не можу! Бігме не можу . . . Та й нащо тобі переоблятися? Ти й так гарна. А з такою довгою шиєю на яку хочеш сторону світу можеш заглядати . . .”

А жирафа ногами тупає, шиєю крутить, наступає на нього:

“Не вмовляй мене! Зміни мене! Он в Парижі вийшла мода на зграбні ноги, короткі шиї. По всіх степах, по всіх джунглях звірі моди дотримуються, а з мене сміються . . . Зміни мене зараз, зараз!”

Зевс і злякався вже. Сам не знає, що йому робити. Але подумав трохи, бороду поскубав, от і каже: —

“Знаєш що, жирафко? Отак ні сіло-ні-впало я не можу тебе перемінити. Нема вже в мене потрібного знаряддя, та й матеріял який був — інші боги позабирали. Але якось треба помогти. То й поможу. Зажди хвилинку! Та й мерщій побіг до печери, викопав звідти ровера, подає його жирафі і каже:

“На тобі ось цю машинку. Сідай, голубонько, та й катай! Задніми ногами працюватимеш — то вони тобі подовшають; передні триматимеш без діла на стерні — то вони тобі покоротшають. Шию щоб зручніше було дорогу оглядати, пригинатимеш до долу — то вона тобі також вкоротиться.”

Зраділа жирафа! Скоріше моститься сідати на той рофер. Тай питає:

”А довго ж мені отак вправляти, дідусю?”

Та, — каже Зевс, — як кругом землі об'їдеш то вже й добре буде.”

“Ой, бідкається жирафа, та ж то довго... Та ще ж дорогою треба злізти попастися...”

А Зевс дістав з печери торбу, подає їй, та й каже:

“Ось у цій торбі таке зеренце, що як з'їси жменьку, то й три дні не хотітимеш. Бери її з собою, доньцю!”

Жирафа торбу вхопила, крутнула, тай поїхала . . .

А Зевс радий, що здихався халепи, зітхнув легенько, ліг під березою та й заснув. Проспався, встав, заходився метеликів ловити, і не згадує про жирафу. Та й зовсім забув про неї. Та й так досить часу минуло, може рік.

Сидить якось Зевс знову, дивиться — котить щось до нього. Приклав руку дашком над очима, приглядається, не впізнає ніяк.

Коли — під'їхало. Скочило з ровера, та до нього:

‘А ти старий крутію! То ти такий? То ти так помагаєш? Дивись, що ти мене зровив?”

Зевс руками одмахується, назад поступає:

Та чого ти кричиш! — каже, — відчепися, я тебе не знаю!”

“Як не знаєш? Ану дивись добре! Та глянь, що з мене зробилося! . . .”

(Далі буде.)

ЕЛИС ГРЮ ҐЕЛЛ

Родина бобрів

ВТЕЧА

Довгохвостий на короткий час забув, що він залишив свій власний дім. Він забув, бо мати й батько були далеко від нього і він сам мусів турбуватися за себе.

Погорілою долиною мандрувалося дуже тяжко, і Довгохвостий скоро змучився.

Часом продирався кам'янистим дном струмка, часом ішов зовсім пустим незнайомим берегом. Часто ставав, щоб пошукати трохи зеленої поживи або оглянути знищені поля й ліси. Тоді дивувався, де поділися всі звірятка, що тут колись жили.

Та інші бобри дуже поспішали, й Довгохвостий врешті запримітив, що він мандрує зовсім сам. Він почав думати про острівець і хатку на озерці, що їх він залишив, та про річку, до якої йому дорога ще така далека. А бобри пішли вперед. Довгохвостий дуже зажурився, як він найде дорогу?

По довгій тяжкій мандрівці він врешті добився до глибокого великого озера. Йому захотілося трохи відпочинути, трохи поплавати, полежати ось коло спорохнявілого дерева над самим берегом озера.

Він вже збирався вскочити у воду, але враз підняв мордочку вгору й почав нюхати. Його гострий нюх не міг помилятися... А нюх казав, що близько мусить бути другий бобер.

"Де ти? — закликав Довгохвостий тихо.

"Я тут!" озвався таксамо тихо якийсь голос і молодий бобер не більший за Довгохвостого виліз з під спорохнявілого дерева.

Вони довго мовчки обнюхали себе. Потім, ніби задоволені, що все впорядку, обернулися й разом побігли берегом озера.

"Чому ти ховався?" запитав нарешті Довгохвостий.

"Я не ховався" сказав молодий бобер. Я відпочивав за отим деревом. Я сьогодні пройшов вже дуже багато, й чуюся змученим."

"Таксамо й я" відповів Довгохвостий. Я в дорозі якраз до річки, де хочемо найти новий дім. Бо там, де жили мої батьки, я, й інші бобри, вогонь спалив ліси, і ми не мали що їсти." "Я називаюся Довгохвостий — додав він, висунувши мордочку трошки вперед.

"Плюскач" — моє ім'я — відповів йому другий.

"Мене тому так називають, бо у мене найміцніший хвіст зі всіх молодих бобрів в нашому озерці. Мій тато каже, що чує моє плюскання тоді, як заходить глибоко в ліс".

Довгохвостий подивися на свойого нового знайомого визиваючо й сказав: "Ану, ану, хочу побачити!"

Плюскач в цю мить вскочив у воду, виплив на середину озера і закричав: "Тепер уважай!"

Довгохвостий навіть не спостеріг, як Плюскач, обернувшись декілька разів, з підскоком пірнув у воду. Він побачив вже тільки його хвіст, величезний плюскіт та тисячу бризків, що розліталися далеко від нього. "О, це дійсно гарно ти зробив" закричав він, коли той оподалік виплив на поверхню озера.

"Чекай, я зараз буду в тебе." І Довгохвостий, вскочивши в озеро, поплив до Плюскача.

(Далі буде).

Переказала Леся.

15-ЛІТНІМ ШЛЯХОМ ВІДДІЛУ ОУК СТ. КЕТЕРИНС

ЮВІЛЯНТКИ ВІДДІЛУ ОУК СТ. КЕТЕРИНС. — Сидять зліва до права пані: А. Рогожинська, М. Боровська, З. Мельник, Е. Піжицька — голова Відділу, Ст. Кетеринс — містоголова ЦУ ОУК, П. Поспіх, П. Перчишин. — Стоять зліва до права пані: М. Назар, А. Горбач, І. Глинська, Е. Сільвасій, А. Мотта, С. Фабян, М. Фремчук, С. Гадуняк.

Дня 8 вересня 1935 р. Основуючі Збори жінок — прихильниць українського жіночого руху в Канаді, які відбулися в тимчасовому приміщенні Філії УНО при 29 Фейсер вулиці, покликали до життя чергову клітину найбільшої і найсильнішої тоді жіночої організації в Канаді, Організації Українок Канади. Цього ж дня в присутності організаторки ОУК п. С. Савчук вибрано перший Провід Відділу ОУК Ст. Кетеринс в складі: голова — Олена Марчевська, містоголова — Павлина Перчишин, секретарка — Евфрозина Піжицька, фінанс. секретарка — Марія Назар, контрольна комісія — Варвара Наконечна і Ксеня Непріла, режисерка — Анастазія Скіра, ґардероб'яна — Ксеня Непріла.

Першими членками були: пп. Непріла, Перчишин, Наконечна, Піжицька, Іванина, Глинська, Яремчук, Марчевська, Назар, Винник, Скіра, Ясна, Бардадин, Чорнописка, Русєвич, Таласкевич і Павлинюк.

Початки існування Відділу були дуже важкі. Час загальної економічної кризи, а в слід за тим масове безробіття, брак відповідного організаційного досвіду в членок та тодішнього проводу, брак фондів і власного приміщення. — Це все причини, що спиняли розвиток організації. Та щастя, що із тих труднощів зуміла вивести Відділ Центральна Управа, висилаючи своїх найкращих організаторок, як п. С. Савчук та п. Ковальську. В цей прикрий час немалу заслугу в піднесенні бадьорости, скріпленні національних почувань та додання охоти до дальшої організаційної праці положили учасники визвольних змагань, які часто відвідували місцевий Відділ ОУК.

На першому етапі своєї організаційної праці Відділ присвятив велику увагу самоосвіті та набиранню організаційної практики. Кожного тижня відбувались вечорі читання українських творів, історії України, вишивкарські курси. Започатковано акцію збирання українських книжок до бібліотеки Відділу, яка в першому році існування Відділу начисляла біля 50 книжок (бібліотеку віддано пізніше до Філії УНО). Передплачено книжочки із видавництва "Дешева Книжка", жіночі журнали з краю як "Жіноча Доля" та "Нова Хата". Про те, як вести організацію, довідувались жінки від провідників і провідниць вже давніше заснованих Братніх Організацій в Торонті на спеціяльно влаштованих у Відділі інформаційних вечорах. Не мало уваги приділювалось і харитативній праці: допомозі хворим, дітям та вдовам погибших українських героїв, українським інвалідам. Із більших збірок тоді, була збірка на Український Визвольний Фонд. У імпрезовому відтинку не можна було в той час багато зробити, бо брак власної домівки все був перешкодою в цьому.

Найважчими роками в історії 15 - літнього існування Відділу були роки 1938, 1939 та 1940. В 1938 р. власник тимчасового приміщення Філії УНО відмовив домівку і Філія УНО, МУН та наш Відділ остали без приюту. Всякі сходини і менші імпрези, як чайні вечорі, читання рефератів, академії, День Матері відбувались в домах поодиноких членок. Більші імпрези улаштовувались спільно із Філією УНО та МУН в домівці французів. Цього ж року прийшла ще більша економічна кріза, яка дошкульно відбилась на прибутках Відділу. Каса стояла майже порожня. З підприємств приходило щонайбільше по 75 центів в найкращому випадку $1.20. Суми, що їх висилалося на різні допомогові фонди, силою обставин, були дуже мінімальні. Найбільшою була тоді допомога родині по бл. па-

м'яті Вождеві ОУН полк. Є. Коновальцеві: $6.25. До цього всього 1938 р. долучилась вістка про смерть Провідника ОУН, яка кинула членок, як і всіх українців у Канаді, в духову депресію. Здавалось, що Відділ вже дише аґонічним віддихом. Здавалось нема вже сили іти дальше. Того, хто в тій прикрій матеріяльній ситуації держав у рівновазі духа всіх українців далеко від рідного краю, вбила ворожа рука. З цього ж стану найскорше очуняла Центральна Управа, яка всякими зусиллями знову пробудила Відділ до дальшого життя. 1939 та 1940 року організація ще дальше тиняється по приватних домах. Вона одночасно, не зважаючи на всі матеріяльні перешкоди веде збіркову акцію на будову Національного Дому. (Ця акція до сьогодні дала досить поважну суму).

1941 р. загострюється в Канаді курс проти комуністів, уряд відібрав комуністам комуністичні домівки і винаймав іншим льояльним і безприютним організаціям. Тоді саме пощастило і Філії УНО Ст. Кетеринс дістати таку домівку при 85 Гейнс Евеню. Організація знову починає інтенсивніше працювати. Збільшені заробітки у зв'язку із війною підносять фінансовий стан каси Відділу. Організація починає видавати більше грошей на удержання "Рідної Школи", на опіку над молоддю, на харитативні установи — Український Золотий Хрест, Червоний Хрест, на культурно-освітні установи і референтури: Культурно - Освітню Референтуру при КЕ УНО, Осередок Культури і Освіти, на пресові фонди, на всякі допомогові фонди. По скінченні другої світової війни Відділ веде збірки на допомогу українським скитальцям. 1944 р. організація переходить вже до власного приміщення при 177 Ніяґара вул. З тим фактом почався період повного росту Відділу та можність вести організаційну працю за наміченим пляном.

Зиновія Мельник

ЇЇ ПРАВДИВЕ ІМ'Я

(Закінчення з 10 стор.)

— Гей!
— А тобі що?
— Тьотя плаче...
— Тьотю!
— Та нічого подібного...
— Но, но...
— Ну, кажу ж вам...
— Аби я цього не чула...
— Ну, не вірите...
— Вірю, але мені досить цього...
— Ой, Боже піднесла хустину витерти піт з чола...
— Це не перше... Чую твої зітхання... заносиш нам сльози в хату...

Обличчя тьоті сфальшувалось усмішкою. Мадам Ґрейс це спостерегла, розсерджена поспішила відрахувати їй центи в кулак. Так і відчулось, що поки тут передсвяточна радість, не закличуть тьоті до помешкань. Тьотя ще постояла за порогом. Мадам ще винесла їй міща. (Забула). Опісля мадам вийшла на поверх і слідкувала ще за нею. Вона ще стоїть... Пустилась у вулицю... Оглянулась... Зупинилась на розі вулиці біля поштової скринки, вистоювала якийсь час і зникла. Йшла. Звертала на себе увагу прохожих перешитою вояцькою шинелею, й блідими нефарбованими устами. Сніжок відсвіжував турботу за втратою праці. Біло, біло на верхах і під ногами. Йшла вояцькою ходою, вростаючи в ґрунт. "Межам межі, межі й межі" ніде ніякого злиття. "Межам межі, межі й межі"... це що вчепилось їй на язик. А опісля прочуття, наче б хто за нею гнався. Оглянувшись. — Мадам Ґрейс? — Справді вона. А це що? В новому футрі, розпатлана, з мертвецькими устами. Ов, тут якась втрата! Підождала. Мадам завернула її, нічого не сказавши. Йшли так, наче спішили комусь на порятунок. Пройшли бульвар, перейшли на другу сторону вулиці. І вже біля порогу. Від вечера непогашені світла, ні, тут справді якийсь упадок. Мадам провела тьотю довгим коридором без слова. Тут непогашені світла. В глибині коридору, перед дверми на - право — зупинились — світла... Тьотя не знала чого її покликано. Мадам взялась за клямку, але поки відчинити двері сказала: "Не буде сина на святах". Схилила голову до білого одвірка й розплакалась. Тепер тьотя запримітила в її руках коверту в чорному обрамленні. Хотіла сказати — "ще будуть в нас свята" й поспішила піддержати її. Зім'ята з болю сповзала на долівку, здавалось, провалювалась десь в землю. Тьотя взяла її за лікті, розглянулась за поміччю — в куті стояв лещетарський вирад. За вікном вулицею під гук сирен пливло життя. "Заспокійся жінко,... не треба цього... дивись на мене, я не плачу... ти втратила там одного, а я двох — сказала тьотя. Мадам Ґрейс дивом звелась на силах. Стали напроти себе, порівнятись втратами.

— І ти... теж... там... втратила синів...

— Так, раніше за тебе... там одного, а двох десь там... Впали на трьох углах світу.

— Там одного, а двох кажеш, там десь... в лісах?...

— Там одного, а двох десь, а тут... на широких полях шукаємо відкопати свою долю.

— То так, а я гадала...

Сполошеними очима дивилась на тьотю... "Ні, це не та тьотя..." "Ви пробачте мені, але це соромно... справді, як це так?, не пам'ятати вашого правдивого імени... Скажіть, будьласка, ваше правдиве ім'я?...

В ясному коридорі обі державлись за руки.

У сторіччя народин Наталії Кобринської

КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ ВРОЧИСТО ЗАПОЧАТКОВУЄ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ

В неділю, 11 березня ц. р. в просторій залі Українського Національного Дому у Вінніпеґу українське жіноцтво з'єднано віддало поклін пам'яті тієї, що українську жінку вивела з темряви на шлях до визволення.

Зійшлись представниці різних ґенерацій, з різних суспільних і громадських середовищ, різних релігійних і політичних переконань. Приїхали з далека: сеніорка українського жіночого руху, п. Олена Кисілевська та піонерка того ж руху в Канаді п. Савеля Стечишин.

Обі гості явились на сцені, мистецько оформленій арт. мал. Мироном Левицьким поруч із передовими діячками, представницями організацій, що входять у Комітет Українок Канади, пп.: О. Войценко, голови СУК, М. Семотюк, голови ЛКЖ, О. Стебницької, голови ОУК, Н. Когуської, голови КУК, М. Корецької, М. Марко, І. Павликовської, Н. Симчич і Е. Ситник.

Голова Централі Комітету Українок Канади, п. Наталія Когуська вступним словом відкрила святочну програму, вказуючи на спільне досягнення об'єднано вшанувати цей неповторний ювілей, що його святкування доверує вперше[1]) жіноцтво Канади.

З черги Голова Центральної Управи Організації Українок Канади, п. Ольга Стебницька згадавши заслуги п. Олени Кисілевської, вручила їй китицю багряних рож — запрошуючи до слова.

"Я направду дуже щаслива, що можу з вами відсвяткувати цей столітній ювілей"... почала з помітним зворушенням свою промову найстарша піонерка і провідниця галицького жіноцтва. І досвідчена парляментаристка зразу полонила серця слухачів, що глибоко сприймали кожне її слово. З ораторським хистом розгорнені картини безпросвітного галицького життя унагляднили великий задум і відважний почин Н. Кобринської. Як учасниця першого жіночого з'їзду в Станиславові у 1884 році — тоді 15 річна Олена Сіменовичівна — не забула й досі його образу п. Кисілевська. І перед слухачами з'явилась переповнена заля українського касина Т-ва "Руська Бесіда" у Станиславові, а на її естраді вродлива постать Наталі Кобринської, що своєю промовою захопила всіх. Серед великого підйому до новоствореного незалежного жіночого Товариства записалась і Олена Сіменович. Зворушливо було при дальшій розповіді бачити в руках п. О. Кисілевської недоступні тепер: "Перший Вінок" з 1887 р. та "Наша Доля" з 1893 р. — свідків невтомної праці Наталії Кобринської. Змальовуючи розквіт українського жіночого руху між двома світовими війнами, якого вже не діждалась Н. Кобринська, схарактеризувала п. О. Кисілевська ролю в національнім відродженні української селянки — найближчої її серцю та над долею якої Наталія Кобринська найбільше боліла. Бо ту селянку виховувала достойна гостя невтомно впродовж поколінь.

П-ні Ольга Стебницька, голова Центральної Управи УОК, промовляє на сцені підчас святкування ювілею.

Закликом до справжнього об'єднання, до спрямування праці жіноцтва в одне спільне русло п. О. Кисілевська закінчила свою промову, сповнену гарячим патріотизмом та молодечим запалом.

Немов у інший світ направила слухачів друга гостя, одна з найвизначніших громадських діячок у Канаді й відома журналістка, п. Савеля Стечишин. Перед приявними виростали картини життя канадійських

1) Наталія Кобринська народилась 8 червня 1851 р. Її світлій постаті буде присвячене червневе число "Жіночого Світу". — прим. Ред.

Зліва направо сидять: О. Стебницька, О. Войценко, Е. Ситник, Ірина Павликовська, Савеля Стечишин, — гостя-бесідниця з Саскатуну, Н. Л. Когуська — голова Комітету Українок Канади і господиня свята, пані Семотюк, Марія Корецька ї Марія Марко, голова вінніпезького відділу Комітету Українок Канади.

українців з перших років нашого сторіччя. Треба було довшого часу, щоб перемогти темноту, заскорузлість і байдужість до національних справ. На тлі багатого історичного матеріялу виразно позначились етапи розвитку й активізації жіноцтва. За основаним в Саскатуні в році 1923 Жіночим Товариством ім. Ольги Кобилянської повставали в інших містах жіночі кружки, що в 1926 році об'єднались в загальній організації "Союз Українок Канади". Як це було й на рідних землях, жіночий рух зрізничкувався: у 1934 р. оформилася нова "Організація Українок Канади", а згодом "Ліґа Католицьких Жінок" та жіночі секції при "Союзі Гетьманців Державників". Поза тими "домініяльними" є багато окремих льокальних товариств. Наконець п. С. Стечишин піднесла заслуги й великий вклад українського жіноцтва в національне життя та вказала на найважливіші актуальні завдання.

На мистецьку частину програми свята зложились: сольоспів та інсценізація драматичної поеми Лесі Українки "Грішниця".

Молоденька співачка панна Луція Чепига, солістка Французької радіостанції в Ст. Боніфас, виступила вперше перед українською публікою у Вінніпеґу і захопила її своїм милозвучним сопраном у піснях: "Ой одна я одна" (Шевченко - Лисенко) та "Хмари" (Воронний - Лопатинський).

З повним успіхом пройшла теж інсценізація, попереджена коротким словом п. Н. Когуської про героїзм української жінки. Героїчна дівчина найшла в п. Марії Охримович талановиту інтерпретаторку. До її хвилюючої, повної драматизму гри достроювалась п. Олександра Гвоздулич у ролі черниці, що своїми спокійними рухами та м'яко переданими репліками була добрим контрастом для непримиренности героїчного характеру хворої. Доповненням цього драматичного діалогу була мистецька деклямація вступу й закінчення. П. Ярослава Зорич виявила в них високі прикмети голосу й дикції, створюючи властивий тон і настрій для цілости.

Кінцеве слово виголосила п - на Марія Корецька закликаючи жіноцтво до посиленої організаційної праці.

Треба сподіватися, що цей спільний виступ організованого жіноцтва у Вінніпеґу буде вступом до цілої низки таких свят на американському контененті.

І. К.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДДІЛІВ ОУК.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Скарбничка — А. Луців
Членка Управи — П. Браташ
Провірна Комісія — О. Боднарчук, п. Сороцька, А. Дадик

СТ. КЕТЕРИНС, ОНТ.

Голова — П. Петришин
Заст. голови — Е. Піжицька
Секретарка — Ю. Паньків
Скарбничка — А. Москаль
Організаційна референтка — К. Непріла
Культурно - освітня референтка — А. Власій
Допомогова референтка — М. Боровська
Пресова референтка — Г. Федак
Провірна Комісія — С. Матейко, М. Андрухів, І. Никільчук
Господині — М. Янківська, Г. Федак
Представниці до Червоного Хреста — Г. Шульган, А. Голинська.

РЕДЖАЙНА, САСК.

Голова — О. Корпусь
Заст. голови — О. Пухало
Рекордова секретарка — С. Зеленко
Фінасова секретарка — І. Маліновська

Центральна Управа ОУК затвердила Управи Відділів ОУК на 1951 р. в такому складі:

СОДБУРИ, ОНТ.

Голова — А. Курилів
Заст. голови — А. Бідочка
Секретарка — О. Веселовська
Скарбничка — М. Шилюк
Членка Управи — П. Іваницька
Організаційна референтка — О. Рогожинська
Культурно - освітня референтка і кольпортерка — Т. Підзамецька
Допомогова референтка — А. Гриценко

Пресова референтка — З. Мельник
Господині — М. Болібрух, С. Куріньовська
Кольпортерки — А. Рогожинська, А. Мота
Представниця до КУК — П. Поспіх
Представниця до Червоного Хреста — Е. Мончак
Представниця до англійських жін. орг. — М. Гладиш
Відвідувачка хворих — М. Яремчук
Провірна Комісія — П. Ковальська, С. Москаль, А. Підвінська

ОШАВА, ОНТ.

Голова — М. Грайник
Заст. голови — О. Борецька
Рекордова секретарка — А. Лахман
Фінансова секретарка — П. Башуцька
Скарбничка — А. Пилипів
Членка Управа — Н. Ништа
Провірна Комісія — М. Черевата, Н. Ништа
Кольпортерка — М. Черевата
Представниці до КУК — А. Лахман, К. Кузан
Господині — А. Юркевич, Е. Лопух, К. Маркушевська

ЛІМІНҐТОН, ОНТ.

Голова — К. Гриневич
Заст. голови — А. Бенюк
Секретар — А. Клим
Скарбничка — Т. Миськів
Провірна Комісія — К. Завротюк, А. Барна

СТ. БОНІФАС, МАН.

Почесна голова — О. Стебницька
Голова — К. Хам
Заст. голови — А. Копичанська
Секретарка — П. Каптій
Скарбничка — С. Вель
Членка Управи — А. Климків
Пресова референтка — З. Неґрич
Провірна Комісія — А. Андрус, Л. Мухевич, А. Стефанишин
Господині — М. Навроцька, Б. Нагірна, К. Хлібойко
Кольпортерка — А. Вель
Представниця до КУК — А. Копичанська
Представниця до Червоного Хреста — З. Неґрич
Відвідувачки хворих — А. Копичанська, А. Головата

ЗАХІДНЄ ТОРОНТО, ОНТ.

Голова — Є. Даниляк
Заст. голови — С. Ґонта
Секретарка — Р. Бойко
Скарбничка — А. Нецівка
Організаційна референтка — Є. Даниляк
Культурно - освітня референтка — Е. Прибитківська
Допомогова референтка — О. Кревецька
Пресова референтка — О. Марко
Провірна Комісія — С. Савчук, А. Дублянська, Ю. Кучер
Господині — С. Романюк, В. Антонюк
Кольпортерка — М. Шилюк
Представниці до КУК — С. Савчук, О. Кревецька
Відвідувачки хворих — Е. Бундза, М. Чабан
Забавовий Комітет — М. Шилюк, п. Хрущ

САСКАТУН, САСК.

Голова — М. Заячківська
Заст. голови — М. Валько
Секретарка — С. Вовк
Скарбничка — Ф. Петришин
Організаційна референтка — О. Волчук
Культурно - освітня референтка — І. Рошак
Допомогова референтка — Л. Чайківська
Пресова референтка — І. Шидловська
Провірна Комісія — С. Волчук, М. Жеребецька, А. Корда
Господиня — В. Корда
Кольпортерка — А. Павличенко

ТОРОНТО, ОНТ.

Голова — О. Заяць
Заст. голови — А. Михаловська
Секретарка кореспонденційна — М. Дунець
Секретарка рекордова — Я. Ребрик
Скарбничка — В. Мочернюк
Організаційна референтка — А. Ковальчук
Культурно - освітня референтка — А. Ковальська
Допомогова референтка — А. Проців
Пресова референтка — А. Сенчина
Провірна Комісія — Н. Закидальська, І. Козак, А. Кривольчук
Господині — А. Ґлущак, Т. Довжинська, К. Дмитерко
Кольпортерки — С. Воробець, К. Дмитерко
Представниці до КУК — С. Проців, А. Кривольчук
Представниці до місцевої англійської Жіночої Ради — М. Дунець, О. Кульчицька, А. Мазуренко, А. Гуменюк
Відвідувачки хворих — С. Хахула, А. Теребуш, Е. Штафірна
Ґардероба — П. Подільчук, Т. Довжинська, А. Адамович
Рідна Школа — А. Трач, А. Міщій.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ ДЛЯ "ЖІНОЧОГО СВІТУ"!

СТ. КЕТЕРІНС

ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ОУК В СТ. КЕТЕРИНС

"Ювілейним Концертом" відмітив Відділ ОУК Ст. Кетеринс шлях своєї 15 - літньої діяльности.

Цей концерт глибоко записався нетільки в пам'яті самих членок Відділу, але й усіх гостей. Ще перед концертом в залі Філії УНО був святковий настрій, все здавалося якимсь кращим, світлішим і простірнішим. Це враження скріплювали постаті членок - ювіляток, яких обличчя того вечора ясніли глибокою радістю і рівночасно гордістю. Серед чисельних гостей і представників різних українських організацій м. Ст. Кетеринс та околиці були п. Ст. Савчук — містоголова ЦУ ОУК, невідступна приятелька Відділу Ст. Кетеринс в найважчих хвилинах його організаційного життя, пані М. Дунець та С. Проців з Торонта — піонерки Відділу ОУК в Вінніпеґу.

Концерт складався із двох частин. В першій — ювілейні точки перепліталились із музично - вокальними, друга частина була суто концертовою. Жіночий хор Відділу під диригентурою молодої диригентки - дебютантки панни М. Власній та при форт. супроводі панни І. Мартинюк почав концерт гимном: "Не пора" та "В зеленім гайочку" — нар. пісня, "На городі верба рясна" — комп. О. Кошиця. Після цього теперішня голова Відділу п. Е. Піжицька виголосила вступне слово, вітаючи гостей та з'ясовуючи ціль концерту. З черги п. З. Мельник прочитала обширний звіт із 15 - літньої діяльности Відділу, непоминаючи і циферних данних про кожну ділянку праці Відділу. Зворушливою точкою програми для всіх тих жінок, що на протязі існування Відділу віддали ввесь свій вільний час, працю, всі свої надії про краще завтра українського народу, було відзначення членок - піонерок, усіх голов та членок першої та останньої Управ Відділу корсажами та ювілейними ленточками, що його перевела п. С. Савчук. Милим відпруженням для присутніх було мельодійне скрипкове сольо панни Е. Самець в форт. супроводі панни С. Самець. І зараз же за цим, якби в конкуренції для панни Е. Самець виступили маленькі скрипачки Л. Піжицька та Назар, яких публіка прийняла веселими оплесками. Писемні привіти відчитала секретарка Відділу. Безпосередньо складали привіти та ґратуляції: голова Філії УНО Ст. Кетеринс, п. Боровський та представниця Відділу ОУК в Торонто, пані Сільвасій.

Найбільш емоційною точкою в цілому концерті була промова містоголови ЦУ ОУК і представниці Пров. Екзекутиви УНО пані С. Савчук. Ще до сьогодні хвилюють учасників свята її глибокі слова та незвичайно переконливі арґументи про конечність праці в українських організаціях. Під час промови пані Савчук здавалося, що це не говорить жінка, але сам край закликає усіх своїх сестер на волі до невсипущої праці та посвяти для безправно гнобленої України. . . "На нас звернені благальні очі наших нещасних братів, сестер, батьків, матерей, дітей у страшному ярмі найбільшого диктатора світа. В хвилинах найбільшого нашого добробуту, в затишші демократичного життя не можна нам про це забути. Інакше пощо називати себе українцем чи українкою." . . . . . . Серед авдиторії почулося тихе хлипання, бо кожний когось лишив в недоступнім тепер Рідним Краю. Промовою п. Савчук закінчилась перша частина концерту.

Потім танцюристки з місцевого МУН, гарно інтерпретуючи українські народні танки, як: "гандзю", "козачок" та "гуцулку" захоплювали публіку красою українського танку. Атракцією цієї частини концерту був також сольоспів пані С. Бойчук, яка виконала у форт. супроводі панни І. Мартинюк пісні: "Хусточко ж моя", "Дощик капає дрібненький" та "Марусенька по саду ходила". Дальше деклямація п. Бойчук "Мовиш: де нам взять Богдана" — І. Франка була якби підкресленням сенсу концерту. На закінчення вечора жін. міш. хор під управою п. Костенюка відспівав пісні: "Синя чічка", "Котилася зоря" та "Куди вітер віє".

З. М - ик.

ОШАВА

НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ ЧЛЕНОК ВІДДІЛУ ОУК

Дня 11 лютого відбулися в Домі УНО місячні збори Відділу ОУК, на які зійшлися всі наші членки і прихильниці. По зборах члени Філії УНО попросили наше жіноцтво до долішньої залі, де всі були дуже заскочені, побачивши застелені столи і на них — все приготоване. Це була гостинна несподіванка, яку для членок ОУК приготовили члени УНО. Господарем цієї вечірки був п. Михайло Башуцький. Він попросив жінок засісти до стола як гостей. Тут нараз з'явився кухар і помічники так, що годі було надивитись на їх скору обслугу, велику гостинність і пошану для наших жінок, і веселий настрій серед всього членства і гостей. П. Башуцький забрав перший слово і сказав: Дорогі членки і прихильниці. Ми члени Філії УНО устроїли Вам цю маленьку гостину -несподіванку, щоб в той спосіб подякувати Вам за Ваші щирі гостини, що їх Ви все для нас влаштовуєте. Сьогодні вгощайтесь тим, що ми приготовили. Після перекуски покликано до слова голову Відділу ОУК паню Грайник. Вона сказала: Дорогі членки і наші прихильниці. Я з нагоди сьогоднішньої гостини передаю маленький дарунок для п. Турецької за її щиру працю для добра нашої організації, і за велику поміч для "Нового Шляху" в часі контесту. Пані Турецька, як контестантка нашого Відділу в Ошаві, заслуговує на велике признання за її великий труд, бо вона своєю щирою працею змогла в такім малім місті, як Ошава, здобути $600.00 на поміч "Новому Шляхові". Ми дуже горді з нашої контестантки і сьогодні я складаю щиру подяку п. Турецькій від всього нашого членства. Дай Боже Вам кріпкого здоров'я, щоби Ви могли і надальше працювати для добра нашої організації і для добра нашого поневоленого народу. В доказ нашої щирої подяки прийміть від нас маленький дарунок на добрий спомин за Ваш труд.

Пані Турецька, заскочена щирими словами нашої голови і да-

рунком, зо зворушенням промовляла: Дуже щиро дякую за гарний дарунок, якого я несподівалася. Він остане для мене дуже дорогою пам'яткою. Праці в контесті було багато, бо я змагалася з багато більшими місцевостями як Ошава. Я дуже дякую всім, що помагали мені, бо я сама не могла б так багато зібрати на "Новий Шлях". Я буду й надальше працювати, скільки зможу для добра нашої організації.

Дальше забрав слово п. Грайник, заступник голови Філії УНО. Він в кількох словах підкреслив значення тої несподіванки, говорив про щиру працю наших членок ОУК. Він сказав: Ми всі щиро працюємо для добра нашої організації, але не всі можемо однаково бути здібними до праці в організації. Всі ми тут знаємо щиру працю п. Лахман і її гостинний дім. Хто коли не приїхав би до нашої організації, все знайде місце і щиру гостину в домі панства Лахман. Тому члени УНО хочуть віддячитися за це. П. Грайник передав пані Лахман також дарунок від Філії УНО, п. Лахман була також дуже заскочена признанням і дарунком. Вона подякувала за все. Я ніколи навіть не думала про якийсь дарунок від організації, бо, працюючи, тільки сповнювала свій національний обов'язок. Двері нашого дому й надальше будуть отворені для всіх, хто заіде чи зайде до нас.

Зібрані весело забавлялись, а мужчини вгощали. Був веселий настрій всіх гостей — годі було розійтися домів.

Членка Відділу ОУК.

ЗАХ. ТОРОНТО

ВИКЛАД П. ТЕТЯНИ КОШИЦЬ.

Дня 26 листопада мин. року п. Тетяна Кошиць виголосила свій кількагодинний реферат на тему української пісні, національної ноші і вишивок. Коли за президіяльним столом засіла голова ОУК п. Є. Даниляк і секретарка п. Р. Бойко, та секретар Філії УНО п. Горбацьо, п. д-р Матейко представив присутнім дорогого гостя п. Тетяну Кошиць, та передав провід вечора голові п. Даниляк. Вона в імені жіночої організації ОУК привітала гостю та попросила її виголосити реферат. Самий реферат представляв собою велику наукову історичну вартість з якого присутні довідалися багато про культуру своїх предків, про пісні доісторичних часів, з яких потім повставали обрядові українські пісні, як: купальські, потім гагілки, щедрівки, коляди й інші. За княжих часів, коли Україна була світилом культури для цілої Европи, повстало ряд пісень, в яких оспівувалося геройські подвиги князів і їх дружинників. В часах турецько-татарських нападів на Україну, повстали пісні сумовиті, тужливі. Спинилася довше над піснями з часів гетьманщини, потім з часів зруйнування Січі. З недавних часів української державности, посвятила багато уваги стрілецьким пісням, які в переважаючій кількості, були твором славних УСС-сів, а яких продовженням у творенню бойових пісень є пісні УПА, у теперішній час.

Дала пояснення до пісень релігійних, чумацьких, весільних, а потім колискових, любовних, жартівливих, панщизняних та п'яницьких.

Спинилася довше над українськими вишивками та національною ношею та спеціяльно апелювала до молоді, щоб рідну традицію дальше плекала і поширювала, а тим самим збагачувала українську культуру, якій не один нарід може позавидувати.

АНДРІЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

Старанням Виділу ОУК і МУН на зах. Торонті, відбувся дня 16 грудня 1950 традиційний Андріївський Вечір, який пройшов серед великого зацікавлення молоді і старших. Вечір відкрив від МУН-у п. Чабан, а про значення традиції Андріївської з'ясував у свойому рефераті обширніше п. Генко Ризанович. Цікаву доповідь виголосив п. Зорич, яку присутні вислухали з великою увагою. З гумористичної точки переповідала п. І. Кемпе-Марко про традицію Андріївського Вечора та зв'язану з тим ворожбу. З черги Роман Даниляк апелював до кишень присутніх за збіркою, з якої дохід поділено між ОУК і МУН. Дальші гри і забави, проводилися під зарядом п. Е. Даниляк, які затягнулися до пізна. Слід відмітити, що буфетом зайнялася п. Шилюк, якій допомагали інші членки заряду.

СПІЛЬНА СВЯТА ВЕЧЕРЯ

Відділ ОУК зах. Торонто устроїв як щороку, велику Спільну Святу Вечерю у залі УНО, дня 14 січня 1951.

При гарно застелених і прибраних столах, засіли спільно щоб, у цю хвилину бути всеціло думками і душею з рідними.

Вечір відкрила містоголова п. Ґонта, яка на знак пошани до померших зарядила однохвилинну мовчанку. З черги покликала на предсідницю вечора секретарку ОУК п. Р. Бойко, яка попросила Всч. о. Городиського слова. О. Городиський вітаючи присутніх, радів, що має нагоду перевести так велике свято спільно, попросив до спільної молитви, по якій всі одним могутнім хором проспівали Бог Предвічний . . .

Виділові і членки ОУК як пп.: Антонюк, Романик, Бартошик, Безкоровайна, Бундза, Кульчицька, Лозова, Кучер, Шилюк і інші, не лише приготовляли страви на Свят-Вечір, але через цілий час накривали до столу, який красувався традиційними українськими стравами, не виключаючи і куті.

В часі Вечері, діти Рідної Школи під проводом свого учителя п. Вдовича, виголосили ряд деклямацій, під великі оплески присутніх.

Покликана предсідницею п. С. Савчукова до слова, у своїм змістовнім рефераті, багато уваги звернула на вікову традицію українського народу і порівнювала переслідування Ісуса Христа з терпінням українського народу. По цім забрав голос п. Теодор Даниляк, в якому закликав до пожертви на організаційний фонд ОУК. Збіркою занялися пп. Хрущ, Романюк, Дублянська, Кревецька і ін. Збірка принесла $150.00 на цілі організаційні ОУК.

З черги, під режіссурою п. Прибитківської, виставлено комедію "У Різдвяну Ніч", яка пройшла під загальне задоволення присутніх. Тут слід відмітити знамениту гру п. Е. Даниляк, яка в ролі Солохи, розсмішувала присутніх, збираючи оплески. Також гарно віддали свої ролі п.п. Фірман, Ройко, Куликовський, Н. Бундза, О. Даниляк, П. Січевський та ін.

По виставі, д-р Матейко у свойому слові клав натиск на те, що треба великих спільних зусиль, об'єднання, щоб в недалекій будучности виборoти незалежність свойому народові.

Секретар УНО п. Горбацьо також закликав до об'єднання і зорганізованого співжиття усіх громадян.

П. Я. Білак користаючи з слова, сказав, що нарід, який зумів збудувати вікову традицію і перетривати неволю, не пропаде, та вкінці побажав, щоб спільні мрії сповнилися вже в найкоротшому часі.

О. Городиський, забіраючи слово, сказав, що коли зібралися всі при спільному столі, то це зробили в ім'я Боже і в ім'я національної єдности, а єдність це фундамент, на якому будує свою силу нація. По закінченні Свята, присутні ще довго сиділи за спільним столом, співаючи до пізна коляди.

Е. П.

ТОРОНТО

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ЗА ГРУДЕНЬ І СІЧЕНЬ

13 грудня м. р. відбувся Андріївський вечір, програмою проводила пані О. Заяць. Доповідь про Андріївські звичаї виголосив проф. Килимник, якою всі були дуже зацікавлені, не одному пригадався той вечір на рідній землі.

В грудні відбувся також базар, в якому активну участь взяли членки ОУК. Базаровий комітет виконав свою працю повністю. Найбільше квитків продали господині базару пані Анастазія Теребуш і пані Катерина Кут. Вони щиро й віддано присвятили свій вільний час, працювали для придбання фондів, не дбаючи, котра вийде першою — їх головна ціль була продати як найбільше базарових книжок і вони свого довершили. В імені управи відділу ОУК сердечну подяку складаємо господиням п. п. Теребуш і Кут, і базаровому комітетові, зокрема паням — Мищій, Штафірній, Кривольчук, Михайловській, Романишин, Гультаєвій, Стефураковій, Партика, Сої.

Після свят на 13 січня відділ ОУК при співучасти Спортового Товариства "Україна" влаштував Новорічну Маланку. Забава відбувалась в двох залях Національного Дому. Гостей було дуже багато. Всі бавились прекрасно, як на Новий Рік зі всілякими несподіванками і добірним буфетом. Голові комітету пані Ірині Козаковій і всім паням, котрі помагали, щиренько дякуємо.

В неділю 14 січня членки відділу ОУК влаштували за традиційним звичаєм спільну святу вечерю. Понад чотириста осіб прийшло, щоби спільно, як одна родина, засісти до стола. Голова Відділу п. О. Заяцева привітала гостей, побажала всім в щастю і здоров'ю діждатись того часу, коли можна буде заспівати "З нами Бог" на Рідній Землі. На господаря покликала пана В. Гірняка, який сказав про наші традиційні звичаї святкувань в прибраній батьківщині. По скінченні промови п. Гірняк попросив о. Фірмана перевести молитву, після якої всі гості заспівали Бог Предвічний. Гості споживали страви, якими членки їх угощали. По вечері покликано до слова ряд промовців — о. Бенеша, містоголову Крайової Екзекутиви УНО п. В. Гультая, п. Теребуша, п. Курмана, п. В. Несторовського і інших. Кожна промова була переплітана колядкою. Вечерю закінчено пізно в вечорі. Управа складає щиру подяку комітетові і членкам, які приготовили смачні страви і печиво. Бажаємо Вам витривалости та кріпкого здоров'я до дальшої праці в рядах ОУК.

Членка Управи.

(Докінчення з 8 стор.)

guage, many embroideries, samplers, hand woven scarfs and rugs, as well as gay little dolls in the various types of national costumes of the Ukraine.

Dear to her heart, among the models, is a tiny replica of a typical early Ukrainian home, with white plaster house with straw thatched roof, complete with stork's nest close by the big stone chimney. There is a little family, a wee dog, a dog house set by the family home, a well, complete with long handled pump, and the horses, cows, pigs, chickens, ducks, and other animals or birds of a barnyard. It is just like my ancestors homes, Mrs. Sytnyk proudly announced.

Carved wood is prominent in the unique collection of crafts. Outstanding piece is a 40" long coffee table fashioned of maple and designed by its owner, but made by George Romaniuk and his pretty wife. Mr. and Mrs. Romaniuk and two little sons arrived in Canada some 18 months ago from a displaced persons camp in Germany. Gratitude, not only for assistance given to his wife and family on their arrival in Canada, but for parcels of food and clothing sent to them during their years in camps by Mrs. Sytnyk prompted his work. Practically entirely carved the table extends to 70" in length with two drop leaves providing extra space. It is carved in designs to be found in Ukrainian embroideries, and hand painted in the gay designs, all on the background of a rich black. Two sets of cupboards, facing way, can be used for serving plates, dishes of sweets, or the tasty Ukrainian sandwiches, so popular at coffee time in the Sytnyk household. On one side is a desk set, and dozens of carved boxes square, round or oblong, some with insets of mother of pearl or brightly colored beads. One had a woven painted top of straw, all carried out in the National design.

There are carved lamps, a circular hand carved lamp reflector in the ceilling, window cornices, and may carved frame with portraits of national heroes, or members of the family.

At the windows are drapes of cream monk's cloth, with handsome embroidery designs not only bordering them, but providing motifs in matching designs. These, too, are the work of Mrs. Romaniuk, who also wove two fine floor rugs of wool in rich colors and designs of her native land.

Responsible for the paintings is George Kovalenko who also has come from a D. P. camp in Europe to find a new home in Canada, and who, too, knew some of the kindness of Mrs. Sytnyk to her own people. The paintings reflect some of the tragedy of a country where freemdoms are denied to many.

Велике культурне досягнення

СЛАВІСТИКА В МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В ВІННІПЕҐУ

Цінна українська бібліотека

В році 1949 за ініціятивою д-ра А. Г. С. Джілсона, президента Манітобського Університету в Вінніпеґу, було створено в цьому ж університеті новий, 52-ий, Департамент Слов'янських Студій. На голову його покликано д-ра Ярослава Б. Рудницького, університетського професора з Праги й Мюнхену. В програму студій нового департаменту введено українську, російську й польську мови. Відповідно до населення Вінніпеґу й Манітоби, найбільш зацікавлення виказали студенти до української мови. В рр. 1949-50 були дві кляси української мови впорівень до одної російської й одної польської. Рік 1950-51 виказує три українські кляси супроти однієї російської та однієї польської.

Крім денних кляс слов'янських мов Університет давав лекції всіх трьох мов у т. зв. Вечірньому Інституті. В 1949-50 році були тут дві кляси української мови, впорівень до однієї з російської та польської. В 1950-51 в Вечірньому Інституті були три українські кляси, а саме дві мовні під кермою проф. Я. Рудницького й одна кляса української літератури під кермою проф. Л. Білецького. Крім цього відбувалася одна кляса російської мови.

В році 1950 введено українську та російську мови в Університетській Літній Школі, що тривала в місяцях липні й серпні. В 1951 році передбачається в Літній Школі тільки українська мова.

Циферна кількість студентів в ак. році 1950-51 була: українська кляса IA — 5 студентів; українська I — 11; українська II — 3; російська IA — 6; польська I — 4; разом на денних клясах — 29 студентів. Вечірній Інститут: українська мова — 35 студентів; російська мова — 35; українська література — 22; разом на вечірніх клясах — 92 студенти. А число всіх студентів слов'янських мов у 1950-51 році було — 121.

В 1950 році засновано при Департаменті "Архів Слов'янської Преси". До нього присилали постійно журнали й часописи українські видавництва (16 титулів), польські (3 титули), словацькі (2 титули), білоруські (2 титули) та хорватські (1 титул).

Велику увагу присвячено в Департаменті на придбання книжок для "Слов'янської Бібліотеки". Завдяки заходам проф. Яр. Рудницького придбано певну кількість книжок із пожертв українських громадян та українських установ, як "Комітет Українців Канади", "Українська Вільна Академія Наук", "Осередок Української Культури й Освіти", "Українське Національне Об'єднання", "Союз Українців Самостійників", "Український Народний Дім", "Книгарня Калина", Видавництво Ів. Тиктора й б. ін. Крім цього Український Народний Дім у Вінніпеґу пожертвував 250 долярів на закупно українських книжок. З кінцем 1949-50 ак. року число книжок було понад 500., більшість із них українські.

В 1951 році завдяки матеріяльній допомозі членів Клюбу Українських Професіоналістів і Бизнесменів у Вінніпеґу зорганізованих під головуванням п. М. Смеречанського в "Український Студійний Фонд" та завдяки допомозі інших українських установ і приватних осіб із Вінніпеґу закуплено в Нью Йорку унікатну українознавчу бібліотеку д-ра Н. Гірняка, перевезену до Америки після 2-ої світ. війни. В склад цієї бібліотеки входять комплети "Літературно-Наукового Вісника", "Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка", 'Етнографічних матеріялів", історія України Мих. Грушевськогоь його ж історія української літератури, історія літератури Возняка, Єфремова, Огоновського й б. ін. Під сучасну пору "Слов'янська Бібліотека" Манітобського Університету налічує понад 1000 томів книжок, серед яких переважає Україніка. Бібліотека стала основою студій українознавства не тільки для студентів Манітобського Університету, але теж і для широких кол Вінніпезьких науковців, що користуються нею на місці.

Я. Б. Р.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ТА НА ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД

Заклик Головної Управи Української Стрілецької Громади в Канаді, який був поміщений в листопадовому числі "Жіночого Світу" не залишився безслідним. У відповідь на нього — помогти українським воєнним інвалідам — відгукнулися на адресу адміністрації ті жінки, які керуються пословицею: "хто скоро дає, той дає вдвоє більше". З великою приємністю адміністрація "Жіночого Світу" подає нижче прізвища тих осіб, які поспішилися подати свою лепту, й в імени українських інвалідів складає їм щиру подяку:

Текля Гасюк, Утіка, ЗДА. — $3.00 на інвалідів і $2.00 на Визвольний Фонд.

Г. Заклинська, Торонто, Онт. — $3.00 на інвалідів.

Рівночасно подаємо останні відомості Головної Управи УСГ про стан збірок на інвалідів на день 13. грудня 1950 р., сума яких виносить $1516.37.

Хто черговий?

КУХОВАРСЬКІ ПОРАДИ

ГОРІХОВИЙ ТОРТ НА КРИХКОМУ СПОДІ.

Спід:

1/3 гор. масла або шортенінґу
2 жовтки
1 неповне гор. муки
1/3 гор. цукру (icing sugar)
½ ложечки порошку до печення
2 - 3 ложки сметани.

Начинка:

3 - 4 ложки конфітури або доброї мармеляди.

Горіхова верства:

1/3 гор. цукру
3 жовтки
1/3 гор. мелених горіхів
Сніг із 5 білків
2 ложки тертої булки.

Виробити тісто на крихкий спід. Сметану додати тільки тоді, коли тісто було би за сухе або не давалось би виробитись. Розложити його на бляху, довкруги берегом зробити валочок досить високий, щоб горішня верства, пізніше наллята, не витекла. Спекти на блідий кольор соломки та відставити. Коли простигне, покрити кружок мармелядою та налляти на неї горіхову верству: Втерти жовтки з цукром, додати горіхи, вкінці сніг з білків, терту булку. Торт вставити на півгодини до гарячої печі. Потім можна його посипати ще тертою чоколядою.

ТОРТ ЛІТУНІВ.

На тісто:

2/3 гор. лісових горіхів без лушпини
2/3 гор. масла або шортенінґу
4 жовтки
¼ гор. розм'якшеної в теплі чоколяди.
2/3 гор. цукру
Сніг із 4 білків
3 ложки перемелених і пересіяних бісквітів.

Наповнення:

2 ложки морелевої (априкосової) мармеляди
1 білок
1 ложка цукру (icing sugar).

Горіхи пражити на сковороді в гарячій печі, потім висипати на шматинку та добре розтирати, поки не зійде з них луска, тоді змолоти. Масло терти на сметану, додати розм'якшеної чоколяди, втираючи весь час по одному жовтки, вкінці горіхи, сніг з білків і бісквіти. Пекти 40 — 45 хвилин в середньо - гарячій печі. Коли остигне, перекроїти на 3 частини та переложити морелевою пінкою, яку приготовити ось так: терти мармеляду, білок і цукор так довго, поки не повстане густа білява маса. Верх прикрити також цієї самою пінкою, посипати горіхами та тертою чоколядою.

МЕДЯНИК.

1 гор. цукру,
5 яєць,
½ фунта мигдалів,
1 унцію гірких мигдалів,
1 гор. меду,
кілька товчених гвоздиків,
½ ложечки цинамону,
трохи англійського перцю,
1 ложечка соли,
3 ложечки води,
1½ фунта муки.

Цукор втерти з 5 жовтками, додати мелені мигдалі, додати розпущений і вихололий мед. Все те вимішати й перетерти, додати гвоздики, цинамон, англ. перець і соду, розпущену у 3 ложечках води. Наприкінці приходить мука й сніг з 5 білків. Пекти в середній температурі 45 хвилин. Як вистигне, можна покрити медяник чоколядовою склицею.

С. Григорієва.

НОВІ МОДЕЛІ НА 1951 РІК

Заходом Інтернаціонального Секретаріяту Вовни у "Petit Salon" великої лондонської крамниці були представлені манекінами нові моделі вовняних сукенок.

На образку вечерова сукня — британський проєкт Патона Балдвінса. Сукня ручно виплетена, на неї зужито 27 унцій вовни, взірець "Shetland". Обвід споду спідниці довгий на 6 ярдів.

Від Адміністрації

КОЛЯДА

Редакція і Адміністрація "Жіночого Світу" висловлює найсердечнішу подяку Читачкам і Передплатницям, які не відмовили нашим малим колядникам пожертви на пресовий фонд "Жіночого Світу".

Список жертводавців:

Содбури, Онт. Зібрала п. Т. Підзамецька.

По $2.50 — Т. Підзамецька

По $1.00 — А. Ступак, А. Бідочка, п. Янківська, М. Баюс

По $0.50 — Т. Марунчак, М. Шилюк, п. Косарчин, О. Весоловська, А. Гриценко, О. Юськів, А. Курилів.

Разом .... $10.00.

Н. Кобилянська, Монтреал, Кве. $2.50

К. Бартошик, Торонто, Онт. $1.50

М. Дмитришин, Ганмер, Онт. $1.00

ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

Адміністрація і Редакція "Жіночого Світу" складає щиру подяку за пожертви, зложені на пресовий фонд журналу.

Жертвували слідуючі особи:

Зібрано з несподіванки пп. Зарасків В. П. $10.00

Д-р Л. Починок, Венезуела, П. А. .... $ 5.00

С. Гевчук, Торонто, Онт. .... $ 1.00

А. Лахман, Ошава, Онт. .... $ 1.00

Т. Гасюк, Ютіка, ЗДА. .... $ 1.00.

ДЛЯ ЛЮБИТЕЛІВ КНИЖКИ !

В Центральній Управі Організації Українок Канади можна набути такі книжки, які повинні бути в кожного бібліотеці:

1. Підручник на Свято Матері .... $ .25
2. На зов Києва (Олена Теліга) .... .50
3. Віра Бабенко .... .30
4. Ольга Басарабова (драма) .... .30
5. Мати - Страдниця .... .25
6. Кирило Кожумяка .... .30
7. Золотий Потічок Голодного Харкова .... .40
8. Портрети О. Басарабової 1.00
9. Портрети В. Бабенко 1.00

Також можемо вислати річники "Жіночого Світу" за 1950 рік, крім чисел 1 і 3, які вже вичерпалися. $2.00.

вичерпалися. $2.00.

Замовляйте на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ORGANIZATION, C. E.
Box 3093 — Winnipeg, Man.